

ਪਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼

Pardes Times Bi-weekly

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

9th year in Publication

www.pardestimes.com

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ.ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ

VOL- 9 No. 205 November 12, 2014

E-mail : info@pardestimes.com

Ph.: 510-938-7771,

ma boli pardes

'ਪਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ 9ਵੇਂ ਵਰ੍਷ੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਦਾਤਾਵਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਸੱਜਣ-ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਭਜਾ ਦੇ ਵਧੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਹਿਲਾਈ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵੱਡਾ ਸਿਆਸੀ ਧਮਕਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਸਪਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸੌ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁਰਾਣੀ ਪਾਰਟੀ ਕੰਗਰਸ ਦਾ ਵਕਾਰ ਦਾਅ ਉਤੇ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਕਈ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਇਸ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 3 ਤੋਂ)

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ 35ਵਾਂ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਸੁਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਤੋਂ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੈਮਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ।

REFRIGERATION INC LIC # 887714

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਟੋਰ ਤੇ ਫੰਜਿਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਫੰਜਿਨ ਲਗਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Manni (Officer) Tejinder Singh Bharaj
510-394-8540 INDOFOSS@gmail.com
2102 Thrasher Ct. Union City, CA 94587
Office # 510-324-2735, Cell # 408-504-9572

A-1 INTERIOR DECORATION INC.

BEST PRICES IN THE BAY AREA

- ◆ KITCHEN CABINETS
- ◆ GRANITE COUNTERTOPS
- ◆ SINKS & FAUCETS
- ◆ HARDWOOD & LAMINATE FLOORS
- ◆ DOORS AND WINDOWS
- ◆ REMODELING & NEW CONSTRUCTION

FREE ESTIMATES

CELL 510 565-6667 OFFICE 510 732-1555 FAX 510 732-0555

Visit our showroom NOW!!!

3165 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

Kash FABRICS

Bridal Boutique

* EXCLUSIVE DESIGNER LEHNGAS, SAREES
* PUNJABI & MASKALI SUITS
* CUSTOM PRESSURE STONE JEWELLERY

Gurjot Kaur Dhugga,
Kashmir Singh Dhugga

30 Years the Name You Can Trust

email : Kashfabrics@gmail.com
web : www.Kashfabrics.com

510-538-1138 29576 Mission Blvd, Hayward, CA 94544

Allstate You're in good hands.
Avninder Singh
Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501
Auto ~ Home ~ Life ~ Health ~ Business ~ Commercial
PH.(510) 441-7490
Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

15 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਓਬਾਮਾ ਕੇਅਰ ਦੀ ਓਪਨ ਇਨਲੈਮੈਂਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਨਾ ਰਹੀ ਹੈ।

Obama Care Enrollment starts from 15th Nov 2014

CA Lic# 0127763

* ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪਿਛੇ ਸਾਲ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਆਲੀਡਾਈ ਨਹੀਂ ਮੀਤ ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਂ ਮੁਫ਼ਤ ਸਿਹਤ ਕੀਮੇ ਲਈ ਪੇਂਗ ਹੋਣੇ?

* ਡਾਕਟਰ, ਹਸਪਤਾਲ, ਦਾਰਸ਼ੇਸ਼ੀਜ਼ ਲੱਭਣ ਤੋਂ ਕਲੇਮ ਲਈ ਵੀ ਪੂਰੀ ਮਦਦ

* ਅਸੀਂ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਵਾਂਗੇ।

Inderjeet S Mann Certified Insurance Agent
www.punjabinsurance.com

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਰਫ਼ਿਊਜ਼ੀ ਸਟੇਟ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,
ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ
ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫ਼ਤਰ	ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫ਼ਤਰ	ਸੈਕਰੇਮੈਂਟ ਦਫ਼ਤਰ	ਫਰਿਜ਼ਨੇ ਦਫ਼ਤਰ
44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538 510-657-6444	37-18-73rd St., Ste 401 Jackson Height, NY 11372 718-533-8444	2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691 916-372-448	4491 w. Shaw Ave # 300B Near Costco Fresno, CA 93722 phone 559-271-5511

AUTOBAHN Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

ਡੋਟਿਂਗ ਅਤੇ ਪੋਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੇ।

Baghel Singh Jaswal
Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023
www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

M&M and Associates
Cell (408) 728-0795, Office: 510-796-2100
Serving All Bay Area And Central Valley
Working with Home Buyers & Seller
39180 Liberty St. Suite 205, Fremont, CA 94538

See me today and get the discounts and service you deserve

STATE FARM INSURANCE

Gurbinder S Mavi
Insurance Lic# OF22244
Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284
988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com
State farm mutual Automobile Insurance Company. State Farm Indemnity Company Bloomington. IL

ਓਬਾਮਾ ਕੇਅਰ
ਦੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਫੀਜ਼ ਨਹੀਂ

15 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 15 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ
ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਭਰਨ ਲਈ ਮਿਲੇ।
ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ: 510-797-7989
Email: duabbal@gmail.com

License# OC70672
Certified Agent

ਸੀਰੀਆ ਅਤੇ ਇਰਾਕ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ 'ਐਰਡਾਂ' ਨੇ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਹਥਿਆਰ'

ਸਾਲ-ਸਵਾ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਫਸੀ ਕੋਬਾਨੀ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਸੀਰੀਆਈ ਕੁਰਦਿਸ ਐਰਡ ਨੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਰਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਬਾਨੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਬੰਦੂਕ ਚੁੱਕ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸੌਂਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਈ। ਐਸ. ਐਸ. ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਲਤਾਕਿਆਂ ਨੇ ਘੇਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ 28 ਸਾਲਾ ਕੁਰਦ ਐਰਡ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਅਫਸੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਗੁਰਿੱਲਾ ਲਤਾਕੂ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਇਹ ਨਕਲੀ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੀਰੀਆ 'ਚ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਦੋਸਤ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਹੱਥ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਸੋਚ ਲਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 'ਕਰਜ਼ਾ' ਰੁਕਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣਾ ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਜ਼ਹਿਰ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਸਾਡੀ ਮਾਤਰ-ਬੂਮੀ' ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਹੀ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਲੜਾਂਗੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੌਣ ਲੜੇਗਾ?" ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇਤੇ ਪੈਂਦਾ ਸੀਰੀਆ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਬਾਨੀ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਈ। ਐਸ. ਐਸ. ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੋਠਾਂ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 3 ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ-ਪੂਰਬ, ਦੱਖਣ ਤੇ ਪੱਥਰ ਵਲੋਂ ਘੇਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੀਰੀਆਈ ਕੁਰਦਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲਤਾਕੂ ਸ਼ਹਿਰ

ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਤਾਕੂਆਂ 'ਚ ਐਰਡਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ 'ਚ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਵਿਚ ਇਕ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਅਣਹੋਣੀ ਗੱਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਜੰਗ ਨੂੰ ਅਕਸਰ 'ਮਰਦਾਨਗੀ' ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਰਦ ਲਤਾਕਿਆਂ ਨੇ ਅਪੈਲ 'ਚ ਨਿਰੋਲ ਮਹਿਲਾ ਲਤਾਕੂ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਮਹਿਲਾ ਲਤਾਕੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਅੰਕਤਾ ਟੱਪ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਕੁਰਦ ਖੇਤਰ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਸਿਰ ਹਜ ਮਨਸੂਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਲਤਾਕੂਆਂ ਨੇ ਆਈ। ਐਸ. ਐਸ. ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ 'ਚ ਅਹਿਮ ਭੁਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਫਤਵਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਐਰਡਾਂ ਮਿਰਵ ਉਦੇਂ ਹੀ ਘਰ 'ਚ ਨਿਕਲਣ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਕੁਰਦ ਐਰਡਾਂ ਇਸ ਫਤਵੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਤਾਈ 'ਚ ਫਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸੀਰੀਆ 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ

ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ 'ਸੀਰੀਆਂ ਆਬਜ਼ਰਵੇਟਰੀ' ਨੇ ਪਿਧੇਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਈ। ਐਸ.

ਐਸ. ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਹੋਈਆਂ ਭੜਪਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੀਆਂ 3 ਐਰਡਾਂ ਸਮੇਤ 9 ਕੁਰਦ ਲਤਾਕੂਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲਤਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਅਫਸੀ ਹੁਣ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਯੂਨਿਟ ਦੀ ਕਮਾਂਡਰ ਹੈ,

ਜਿਸ ਵਿਚ ਐਰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਰਦ ਵੀ ਹਨ। ਅਫਸੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਜਿਹੋ-ਜਿਹੇ ਮਰਦ ਹਨ, ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਾਂ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਜੰਗ ਦੇ ਮੋਰੇ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਵੀ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।'

ਕੁਰਦ ਮਹਿਲਾ ਲਤਾਕੂਆਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰਕੀ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗੁਰਿੱਲਾ ਜੰਗ

ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਰਦ ਲੋਕ 'ਆਜ਼ਾਦ ਕੁਰਦਿਸਤਾਨ' ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਰਕੀ, ਸੀਰੀਆ, ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਨੂੰ ਬੱਬੇਖੀ ਲਤਾਕੂ ਯਤਿਆਂ ਵਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਲਿੰਗਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਿਆਨ 'ਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਤੁਰਕੀ ਦੀ 'ਕੁਰਦਿਸਤਾਨ ਵਰਕਰਜ ਪਾਰਟੀ'।

ਕੁਰਦ ਮਹਿਲਾ ਲਤਾਕੂਆਂ ਵਲੋਂ ਆਤਮਯਾਤੀ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਕੁਰਦ ਮਹਿਲਾ ਗੁਰਿੱਲਾ ਦਲੇਰ ਕੰਜ ਖਮੀਸ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗੁਰਿੱਲਾ ਨਾਂ ਅਰੀਨ ਮਿਰਕਣ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਾ ਹੈ) ਨੇ ਕੋਬਾਨੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆਤਮਯਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ 10 ਅੱਤਵਾਦੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਅਸਲ 'ਚ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੱਖਣ 'ਚ ਸਥਿਤ ਇਕ ਰਣਨੀਤਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੀ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਕੁਰਦ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਨੇ ਪਿਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮਿਰਕਣ ਉਥੇ ਹੀ ਡਟੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਹਮਲਾਵਰ ਨੇਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਉਸ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਤੇ ਗ੍ਰੇਨੋਡਾਂ ਦੀ ਵਾਡਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਮਲਾਵਰ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸ ਦੇ ਨੇਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੁਆਲੇ ਲਪੇਟੇ ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਦਾ ਧਮਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਰਦ ਲਤਾਕੂ ਮੁੜ ਉਸ ਪਹਾੜੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਧੋਂ ਹੋ ਗਏ।

ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੁੱਧ ਮਹਾਂ ਮੇਰਚਾ

ਸੰਨ 1988 ਵਾਲੇ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀਆਂ ਛੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲ ਇੱਕਜੂਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰੂ ਹੋਈ ਕਵਾਇਦ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੇ ਮੌਦੀ ਰੱਬ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਖ ਕੁਝ ਬਰੋਕਾਂ ਲੱਗਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਦੇ ਸਰਦ ਯਾਦਵ ਤੇ ਨਿਤੀਸ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਸਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਲਾਲ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ, ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) (ਐਸ) ਦੇ ਅੱਚ. ਡੀ. ਦੇਵਗੋੜਾ, ਆਈ. ਐਨ. ਐਲ. ਡੀ. ਦੇ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਚੌਟਾਲਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਜੋ. ਪੀ. ਦੇ ਕਮਲ ਮੌਰਾਕਾ ਆਦਿ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਫਿਲਹਾਲ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੇ ਮੁਦਿਆਂ ਉਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕਜੂਟ ਹੋ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਦੇ ਨਿਤੀਸ ਕੁਮਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਸਦ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗੁਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਬੱਲ ਅਦਿ ਮੁੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁੱਣੋਂਡੀ ਦੇਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਸਭ ਵਿੱਚ 15 ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ 25 ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮਹਾ ਮੌਰਾਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਕਾਂਗਰਸ, 'ਅਪ' ਅਤੇ ਫਿਲਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨਾ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਵਾਇਦ ਕੇਵਲ ਪੁਰਾਣੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਥ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੀਰਵਾਰ ਹੋਈ ਪਲੇਠੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਵੀ ਭਾਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਦੇ ਨਿਤੀਸ ਕੁਮਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਸਦ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗੁਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਬੱਲ ਅਦਿ ਮੁੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੂੰ ਚੁੱਣੋਂਡੀ ਦੇਣਗੇ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਸਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਈ ਸਾਂਸਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

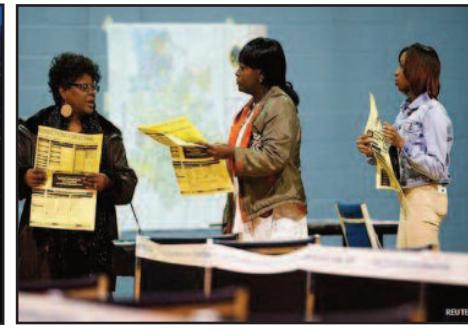
ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਆਸੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇੱਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੇ ਕੋਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪੈ-ਆਪਣੇ ਸੌਂਦਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅੰਦਰਲੀ ਕੁਰਸੀ ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਸੁਆਰੀ ਹਿੱਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੂਰ ਅੰਦਰੋਂ ਇੱਕੱਠੇ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹਨ। ਸੀਟਾਂ ਦ

ਇਕ ਵਿੰਡਾ**ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ, ਸਦਮੇ ਵਿਚ ਜਾਨਵਰ!**

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਰਿਪਬਲਿਕਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਚੋਣ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਾਥੀ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੋਟਾਂ ਨੇ ਗਧਾ। ਜਿਸਨੂੰ ਦੇਖੋ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਇਕ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਠੱਪਾ ਲਗਾ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਡੈਮੋਕ੍ਰੋਟ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਰਿਪਬਲਿਕਨਾਂ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਉਤਾਰਨ ਦੇ ਲਈ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਹਾਥੀ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਦਨਾਦਨ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾਗਣ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕ ਤਸਵੀਰ ਬਣਵਾਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਇਥ ਗਧੇ ਨੂੰ ਘੜੀਸਦੇ ਹੋਏ ਕੈਪੀਟਲ ਹਿਲ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਾਥੀ ਅਤੇ ਗਧਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਦਤ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਮੋਸ਼ਨਲ ਔਡਿਆਚਾਰ ਦੀ, ਪਰ ਇਕ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਅੱਗੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ

ਨਾਲ ਪੁਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਰ ਡਾਈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅੱਗੇ ਹੈ ਕੱਟਲਪੰਥੀ ਰੁਝਾਨ ਵਾਲੀ ਜੋਨੀ ਅਨਸਰਤ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਜੋ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਹੀ ਬਦਲ ਗਈ।

ਇਸ ਟੀ. ਵੀ. ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰੇ ਨਿਰਾਸ ਹੋਏ ਕੁਝ ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਫਾਰਮ ਤੇ ਸਰਾਂ ਦੀ ਨਸ਼ਬੰਦੀ ਕਰਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਜਿਤਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵਾਸਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਪੋਰਕ ਯਾਨਿ ਸੁਰ ਦੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕੱਟਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਉਸ ਸਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੇ। ਜਿਥੇ ਵੀ ਰਿਪਬਲਿਕਨਾਂ ਦੀ ਹਵਾ ਵਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੋਟ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਬੰਦੂਕ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬੰਦੂਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੇ ਜਾਨਵਰ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪੁਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਠੋਕਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਓਬਾਮਾ

ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਲੇਮ ਡਕ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਯਾਨਿ ਉਹ ਲੰਗਤਾ ਬੱਤਖ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕੁੱਠ ਦੇ ਨਾਲ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾ ਪਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਉਸਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸਮਝਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਬਾਰੇ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਉਸ ਕੁਤੇ ਵਾਂਗ ਹਨ ਜੋ ਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੌੜ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕੁੱਠ ਨੂੰ ਇੱਨਾਂ ਨਾਸ਼ਕ ਕਹਿਣਾ ਕਿਸੇ ਸਹੀ ਹੈ? ਬੈਰ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਗੀਲੀ ਚੁੱਕੀਏ।

ਮਾਰਕਸੀ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਡ ਨੇ ਵਢੇਰਾ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੀਲ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਦੇ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਐਮ. ਪੀ., ਬੁਲਾਰੇ ਸੰਦੀਪ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਵੀ ਵਢੇਰਾ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਢੇਰਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਹਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ”ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਲੀਕੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।” ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸੋਨੀਆ

ਏਸੀਆ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਬੀਜਿੰਗ ਪਹੁੰਚੇ ਓਬਾਮਾ

ਬੀਜਿੰਗ- ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਇਕ ਖੇਤਰੀ ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਬੀਜਿੰਗ ਪਹੁੰਚੇ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਦੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਏਸੀਆਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦੌਰੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਤਾਅ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ 'ਚ ਏਸੀਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ ਸਹਿਯੋਗ (ਏਪੇਕ) ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋਕੇ ਵਿਡੋਨੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ। ਓਬਾਮਾ ਏਅਰਫੋਰੇਸ ਵਨ ਜਾਹਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਚੀਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਯਾਂਗ ਵੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਨੂੰ ਸਲਾਮੀ ਗਾਰਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬੀਜਿੰਗ 'ਚ ਓਬਾਮਾ ਆਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਬੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਗੇ ਜੋਦੇ ਚੀਨ ਦੇ ਘੁੰਮੰਡ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਗੁਆਂਦੀਆਂ ਲਈ ਮੱਕੇ

Change of Name

I Preetpal Singh r/o
11910 SE 277th street
Kent, WA-98330 has
been changed my name
as Preetpal Singh
Chohan. Everyone
should noted.

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪਾਰਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਗੀਭੀਰ ਸਿਆਸੀ ਸੰਕਟ 'ਚ

ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਿਥੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਦੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਮੁੱਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਖੁਦ ਪਾਰਦੀ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂ ਇਸ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਛੱਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਮੀਨ ਘੱਲ੍ਹੇ 'ਚ ਫਾਸ਼ੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਜਵਾਈ ਰਾਬਰਟ ਵਢੇਰਾ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆਂ ਦੀ ਰਹਸ਼ਮੀਂ ਰੱਖੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸੰਕਟ 'ਚ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਅਣਦੇਖੀ ਵਾਲੇ ਵਤੀਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਜ਼ਰ ਇਸ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬੋਲੈਂਡ ਪੀਪਲਜ਼ ਫਰੰਟ (ਬੀ. ਪੀ. ਐਂਡ.) ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ ਜੂਨ 'ਚ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤਾ ਤੋਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਰਾਕੰਪਾ, ਝਾਰ੍ਖੰਡ 'ਚ ਰਾਕੰਪਾ, ਜ਼ਾਹਿਰ ਅਤੇ ਸੀਮ੍ਹ-ਕਸਮੀਰ 'ਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਟੁੱਟ ਗਿਆ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ 'ਚ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਲਾਵਾ ਉਬਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀ. ਐਸ. ਗਣਦੇਸੀਕਰਨ ਨੇ ਪਾਰਦੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਹੁਣ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ. ਕੇ. ਵਾਸਨ ਨੇ 3 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ

ਸਾਬਕਾ ਸਮੇਤ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਦੀ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਪਾਰਦੀ 'ਤਮਿਲ ਮਨੀਲਾ ਕਾਂਗਰਸ' ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਵਾਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ 47 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਥੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸੱਤਾ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਸਨ ਨੇ 18 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ. ਕੇ. ਮੁਫ਼ਤਾਰ ਵਾਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਹੁੰਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਖੁਸ਼ਗਲ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਜੀਵੰਤ ਭਾਰਤ 'ਦਾ ਨਾਰਾ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਦੇਖਣ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਸੋਨੀਆ ਦੇ ਜਵਾਈ ਰਾਬਰਟ ਵਢੇਰਾ 'ਤੇ 'ਕੈਗ' ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸੌਦੇ 'ਚ 44 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਵਲੋਂ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਾਲ ਬਦਤਮੀਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਹੁਣ ਤੂਲ ਫਤ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਾਬਕਸੀ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਾਰਡ ਨੇ ਵਢੇਰਾ ਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੀਲ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਦੇ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਐਮ. ਪੀ., ਬੁਲਾਰੇ ਸੰਦੀਪ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਵੀ ਵਢੇਰਾ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਸੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਕੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੇ ਲਈ ਲੱਕ ਨਾ ਬੰਨਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋ

ਮੁਕੱਦਰ

ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨਾ ਮਿਲੀ ਵਿੱਚੋਂ

ਮੈਂ ਕਿਧਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਪਤ੍ਰਿਆ, ਉਹਸਤ ਰੇਖਵਾਂ ਦੀ ਚਿੱਤਾ ਨਾਂ ਕਰੋ, ਹੱਥ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਨੇ ਤਕਦੀਰ ਦੇ”। ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਵੀ ਠੀਕ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਅਸੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਕਿਸਮਤ ਚਮਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਮ ਸਾਨੂੰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ ਇੱਕ ਨਾਮ ਅਸੀਂ ਆਪ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਜੋ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖ ਕੇ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣ ਜਾਵੇ ਉਸਨੂੰ ਲੋਗ ਪ੍ਰੈਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਚੰਡ ਕੇ ਮੇਹਨਤ ਕਰਕੇ ਕੁਸਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੰਗ ਅਖਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਵਾਨ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਗਲਤ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵੀ ਨਾਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚੌਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਕੋਈ ਸਾਧੂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣ ਲੱਗ ਚੌਰ ਨੂੰ ਚੋਰ ਦੇ ਨਾਮ ਹੀ ਲੋਗ ਜਾਨਹਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਾਂਗੇ ਸੋ ਭਰਾਂਗੇ ਲੇਕਿਨ ਕਈ ਵਾਰ ਐਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕਰ ਸਕਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਾਂ-

ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੁਲ ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆਂ ਦਸ ਸਾਲ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਦਸਰੀ ਤੱਕ ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਐਸੇ ਸੱਭ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕਲਾਸਫੈਲੇ ਹੋਏ। ਕਈ ਮੇਰੇ

ਜਮਾਤੀ ਸੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਧੂਰੀ ਤਰਾਂ ਯਾਦ ਹਨ। ਕਾਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਸੋਮਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਦਸੇ ਸਾਲ ਜਮਾਤੀ ਰਿਹਾ। ਘਮਿਆਰਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਸੋਮਾਂ ਸਾਡੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਹਸ਼ਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਮੇਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੇ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰਾਂ ਦਸਵੀਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਸੋਮੇਂ ਦੇ ਅਨੇਂ ਨੰਬਰ ਆਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੀ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਈ। ਕਾਲਾ ਸੰਘਿਆਂ ਸਕੁਲ ਹੈਂਡਮਾਸਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸੋਮੇਂ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲਾਈ ਗਈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਉਸਦੀ ਫੋਟੋ ਤੇ ਮੋਟਾ ਮੋਟਾ ਕਰਕੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਉਸਾਡੇ ਸਕੁਲ ਦਾ ਹੀਰਾ”। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਨੌਵੀਂ ਕਲਾਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਾਇਗੀ ਪਾਰਟੀ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਗੀਤ ਸੁਣਾਇਆ, ਉਹ ਹਮ ਛੋਡ ਚਲੇ ਹੈਂ ਮਹਿਫਲ ਕੇ ਯਾਦ ਆਏ ਕਥੀ ਤੋਂ ਮਤ ਰੋਨਾ” - ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਫੋਟੋ ਜੋ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹਾਲੇ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਤੋਂ ਤੁਰਦਾ ਗਿਆ, ਦਸ ਸਾਲ ਇੱਕੱਠੇ ਹੋ ਅਪੈਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੌ ਅਠਾਟ ਵਿੱਚ ਐਸੇ ਵਿੱਛੜੇ ਕਿ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗ ਕਿ ਕਿਧਰ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋ ਪੱਛੱਤਰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਕੁਪੂਰਬੇਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋਰ ਨਾਲ ਜੱਦਾ ਮਾਰਿਆ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕੋਈ ਮਸਾਂ ਲੱਭ ਹੋਵੇ।

ਗਲਵੱਕਤੀ ਦੋਂ ਅਪਣੱਤ ਸਾਫ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਬਾਹਰਵਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਵੀ ਘੁੱਟਕੇ ਜਦ ਗਹੁ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਸੋਮਾਂ, ਉਹ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਜੂਜੇ ਨੂੰ ਦੋਬਾਰਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਿਲੇ। ਚਾਹ ਦੀ ਦਕਾਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਮੀਕਾ, ਮੱਦੀ, ਸਿੰਦੀ, ਮਨੁੰਚੀ, ਚਰਨ, ਅੱਜ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਜਮਾਤੀਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਿਆ। ਲਹਿੰਬੀ ਕਿਓਕਿ ਇੰਡੀਆ ਲੈਵਲ ਦਾ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਸੈਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ। ਛੇ ਸਾਲ ਹੋਮਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪਤ੍ਰਿਆ, ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗ ਕੇਹਤਾ ਕਿਧਰ ਗਿਆ। ਚੱਲ ਬਾਕੀ ਗੱਲਾਂ ਛੱਡ ਤੂੰ ਦੌਸ਼ ਸੋਮਿਆਂ ਕੀ ਕਰਦਾ ਅੱਜ ਕਲ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵਿੱਚ ਟੀਚਰ ਹੋਣਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਰਿਸਰਚ ਸਕਾਲਰ, ਐਨਾਂ ਵਧੀਆ ਵਿੱਦੀਆਰਥੀ ਸੀ ਸੋਮਾਂ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐਮ. ਐ. ਬੋਤੇ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੇਮੇਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ

ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਕਿਸਮਤ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕੌਣ ਬਦਲ ਸਕਦਾ, ਆਪੇ ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਰ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ, ਜਕਦਿਆਂ ਜਕਦਿਆਂ ਸੋਮੇਂ ਨੇ ਆਧਾਂ ਕਹਾਣੀ ਆਖ ਸੁਣਾਈ। ਹਾਈ ਸਕੁਲ ਪਾਸ ਕਰਕੇ

ਹਾਲੇ ਕੋਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਕਮਾਈ ਦਾ ਮੇਨ ਸਾਧਨ ਇੱਕ ਖੋਤਾ ਕੁਝ ਗਲਤ ਚੀਜ਼ ਖਾਅ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ। ਬੱਸ ਫੇਤੇ ਤੇ ਇੰਟਾ ਲੱਦ ਕੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮੇਰਾ ਬਾਪ ਗਰਧਾਰੀ ਦੇ ਭੱਠੇ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਲਾਹ ਕੇ ਆਉਂਦਾ। ਜੋ ਕਮਾਈ ਹੁੰਦੀ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਘਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਚੱਲਦਾ। ਖੋਤਾ ਕਾਹਦਾ ਮਰ ਗਿਆ ਸਾਡਾ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਮੌਗੂ ਸੰਧੁੱਚੱਠੇ ਨਿਕੀ ਜਿਹੀ ਦਰਕਾਨ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਘਰਦਾ ਦਾਲ ਫੁਲਕਾ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦਾ-ਸੋਮਾਂ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਵੇ ਤੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਟਿਕ ਟਿਕੀ ਲਾ ਕੇ ਸੋਮੇਂ ਵੱਲ ਦੇਖੀ ਜਾਵਾਂ, ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਲੇਕਿਨ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਮੁਕੱਦਰ ਦਾ ਵਹੀ ਖਾਤਾ ਘੁੰਮੀ ਜਾਵੇ।

ਸੁਰਿਦਰ ਸੁਨੱਨ
805-612-5092

ਤੁੱਬੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕਥਾ

ਕਾਨੇ ਦੇ ਟੋਟੇ ਤੋਂ ਘੜੀ ਕਲਮ ਜਾਂ ਤੀਰ ਨੂੰ ਕਾਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ, ਕਾਨਿਆਂ ਦੋ ਕਲਮਾਂ ਘੱਟ ਤੇ ਤੀਰ ਵੱਧ ਘੜਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਨੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਰਪਾਨ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੀਬੱਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾਂ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਿਆਹੀ ਦਾ ਰੰਗ ਸੁਨਹਿਰੀ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਦੇਤਾ ਦਾ ਅੰਦਰਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲੁਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਰੇ-ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਨਮ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਵੀ ਮਤਭੇਦ ਹਨ। ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 13 ਨਵੰਬਰ 1780 (ਗੁੜਜ਼ਰਾਂਵਾਲਾ) ਅਤੇ ਕਈ 2 ਨਵੰਬਰ 1780 (ਨਾਨਕਾ ਪਿੰਡ ਬਡਰੁੰਖਾਂ) ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਹਾਂਬਲੀ ਦਾ ਲਕਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਜਨਮ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਵੀ ਮਤਭੇਦ ਹਨ। ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1780-82 ਵਿੱਚ ਵਡਾਲਾ ਵੀਰਮ, ਤਹਿਸੀਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਮਾਝਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਲਾਹੌਰ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਈ ਸਾਲ ਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂਬਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਹੁਬਲ ਨਾਲ, ‘ਖਾਧ ਪੀਤਾ ਲਾਹੇ ਦਾ, ਬਾਕੀ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹੇ ਦਾ’ ਵਾਲੇ ਅਖਾਣ ਦੇ ਅਰਥ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਪੋਤੇ ਸਾਹ ਜ਼ਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਕਿਲੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਵੰਗਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲ ਇਤੇ ਸਨ। ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਦੋਂ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਨ੍ਹੂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਹ ਜ਼ਮਾਨ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ਗਾਹ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੰਮਣ ਬੁਰਜ ਸਾਹਮਣੇ “ਅਬਦਾਲੀ ਦਿਆ ਪੋਤਿਆ ਤੈਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਧੇਤਰਾ ਵੰਗਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੋ ਹੱਥ ਕਰ ਕੇ ਵੇਖ” ਲਲਕਾਰਾ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਕਿਲੇ ਦੀ ਦੱਸੀ ਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਾਂਬਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਹੁਬਲ ਨਾਲ, ‘ਖਾਧ ਪੀਤਾ ਲਾਹੇ ਦਾ ਬਾਅਦ ਅਭਦਾਲੀ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਬਖਸ਼ੀ ਗਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ‘ਰਾਜਾ’ ਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਿਆਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ‘ਰਾਜਾ’ ਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੱਖੀਰੇ-ਅਜ਼ਮ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਬਖਸ਼ੀ ਗਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ‘ਰਾਜਾ’ ਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਿਆਨ ਸਿੰਘ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਜਿਹੀ ਦੀ ਚੱਲਣੇ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ-ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਪੀਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱ

ਸੂਰ-ਸੰਗ੍ਰਹੀਤ ਸੰਸਾਰ

ਤੰਬੀ ਇੱਕੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਕਿਉਂ?

ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਚੁਕਾ ਹਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਤੁੰਬੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ ਮੰਨ ਕੇ ਗਇਆ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਉਸਤਾਦ ਯਮਲਾ ਜੀ, ਚਾਂਦੀ ਰਾਮ, ਮੁੰਹਮਦ ਸਦੀਕ, ਦੀਦਾ ਸੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਰਮਲਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਮਕੀਲਾ, ਨਜ਼ੀਰ ਮੁੰਹਮਦ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਪੁਰੀ, ਹਾਕਮ ਬਖਤੀ, ਬਲਬੀਰ ਲਹਿਰਾ, ਮਨਜ਼ੀਤ ਰਾਹੀਂ ਤੇ ਮਨਜ਼ੀਤ ਸੰਘ ਹੋਂਦਾ ਦੇ ਨਵਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਵੇਰਵਾ। ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਤੁੰਬੀ ਸਾਜ਼ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਏ ਹਨ ਤੇ ਆਪ ਵੀ ਨਾਮ ਕਮਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਮੁਹਾਰਤ ਮੁੰਹਮਦ ਸਦੀਕ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਰਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਥਾਂ ਹੈ। ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਅਹੁਜਾ ਜੀ ਰਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਮਲੇ ਵਰਗੀ ਤੁੰਬੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਵਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਥਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸੀਰੀਅਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਸਦੀਕ ਵਰਗ ਅਨੁਸਾਸਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਸੁਰਆਤ ਵਿਚ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਤੂੰਬੀ ਜਾਂ
ਤੂੰਬੇ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸੋਲੇ ਗੀਤ ਗਾਏ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ
ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ, ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰਮਤਾ, ਉਤਮ
ਸਿੰਘ ਭੋਲੇਨਾਥ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲ, ਜਸਦੇਵ
ਯਮਲਾ, ਸਵਰਨ ਯਮਲਾ, ਮਚਲਾ ਜੱਟ, ਹਰਭਜਨ
ਸਿੰਘ ਹੀਰ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਤਾਲਿਬ ਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ
ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ
ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਸੌਂਕ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਹ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਹੋ
ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਤੂੰਬੀ ਸਹਾਇਕ ਸਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਵਜਾਈ
ਜਾਂ ਫਿਰ ਤੂੰਬੀ ਹੱਥ 'ਚ ਫੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਾਨ ਵਧਾਈ
ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਲਾਕਾਰ ਗਾਇਕਾਂ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਪਾ
ਕੇ ਤੂੰਬੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜਨਾ ਮਾਣ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ
ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰਬੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਇਨ੍ਹੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ
ਨੇ ਵਜਾਈ। ਸਾਜ਼ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ ਪਰ ਤੂੰਬੀ ਹੀ ਕਿਉਂ
ਇਨ੍ਹੀਂ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਹੋਈ ਤੇ ਅਜ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੀ
ਕਲਾਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਸਾਜ਼ ਸਿੰਖਣਾ ਚਾਹਿਆ, ਉਸੇਂ ਤੂੰਬੀ
ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੂੰਬੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ,
ਉਸੇਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਤੂੰਬੀ ਆਪਣੀ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਵਜਵਾ ਕੇ
ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਏ। ਐਚ ਐਮ ਵੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਸਦੇਵ
ਯਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਤੂੰਬੀ ਦਾ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਰੱਖਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਭਲਦੀਪ ਮਾਣਸ ਦਾ ਵੀਡ - ਅੱਖਾਂ 'ਜ

ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਵਿਕਦੀ ਛਾਪਾ ਮਾਰ ਲਈ ਪੁਲਸਾਈ ਜਾ ਕੇ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਲੱਖ ਬੋਤਲਾਂ ਬਿਨ ਪੀਤੀਉ ਛਿਗਣ ਗਸ ਖਾ ਕੇ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦਾ ਗੀਤ - ਧਨ ਉਏ ਡਰੈਵਰਾ ਕਮਾਈਆਂ ਤੋਰੀਆਂ ਵਿਚ ਤੁੰਬੀ ਜਸਦੇਵ ਯਮਲੇ ਦੀ ਹੈ। ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਗੀਤ ਫੁਲਕਾਰੀ ਉਤੇ ਪਾਵੇ ਬੁਟੀਆਂ 'ਚ ਵੀ ਜਸਦੇਵ ਯਮਲੇ ਦੀ ਤੁੰਬੀ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ।

ਤੁੰਬੀ ਹੀ ਕਿਉ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿੰਦ ਜਾਨ ਹੈ। ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਤੁੰਬੀ ਦੀ ਟੁਣਕਾਰ ਤੇ ਇਉਂ ਤੁੰਮਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸੱਪ ਬੀਨ ਤੋ। ਇਹ ਸਾਜ਼ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਚੁੱਕਣਾ ਤੇ ਕਿਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਵੀ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਤੁੰਬੀ ਤੇ ਛੋਲਕੀ ਨਾਲ ਹੀ ਖਾੜਾ

ਜੀ ਨੇ ਗਾਏ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਾ ਗਾ ਸਕਿਆ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆ ਸੰਗਤ ਪਈ ਪ੍ਰਕਾਰਦੀ
 ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਚਾਬੀ ਉਹ ਦਾਤਾ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ
 ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਿਚ ਭੂਹਾ ਲਵਾਦੇ ਉਤੇ ਪਵਾਦੇ ਫੌਲ
 ਸਖੀਆ ਨਾਮ ਸਾਈਂ ਦਾ ਬੋਲ
 ਯਮਲਾ ਜੀ ਦੀ ਤੁੰਬੀ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦੀ ਏ ਆਵਾਜ਼ ਏ
 ਹੇਠ ਨੀਲਾ ਘੋੜਾ ਅਤੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬਾਜ਼ ਏ
 ਪ੍ਰਸਪਰ ਪ੍ਰਮ ਦੇ ਗੀਤ ਵੀ ਤੁੰਬੀ ਉਪਰ ਵੱਜੇ
 ਤੁੰਬੀ ਯਮਲੇ ਦੀ ਇਹੋ ਰਾਗ ਅਲਾਪੇ
 ਵੇ ਮੰਗਾਂ ਸੁੱਖ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਹਾਣੀਆ
 ਬੇਈਮਾਨ ਮੁੱਕਰ ਗਏ ਮਾਪੇ

ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਯਮਲਾ ਜੀ, ਸਦੀਕ, ਦੀਦਾਰ ਤੇ
ਮਾਛ ਹੋਗੀ। ਹਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਵੀ ਲੈ ਜਾਂਦੇ
ਸਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।
ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਘਤਮੱਸ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਤੁੰਬੀ ਪੀਰਾਂ ਫਿਕਰਾਂ ਨੇ ਵਜਾਈ ਤੇ ਯਮਲਾ ਜੀ
 ਨੇ ਇਹ ਰਿਤ ਅੱਗੇ ਤੋਰੀ।
 ਇਹ ਤੁੰਬਾ ਜਦ ਮੀਰਾਂ ਫਤਿਆ
 ਤਾਰ ਉਹਦੀ ਵਿਚ ਖੋ ਗਈ
 ਇਹ ਤੁੰਬਾ ਫੜ ਸੂਰਦਾਸ ਨੇ
 ਨਾਮ ਹਰੀ ਗੁਣ ਗਾਇਆ
 ਨਾਰਦ ਤੋਂ ਇਹ ਤੁੰਬਾ ਸੁਣਿਆ
 ਅਰਸ਼ ਫਰਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ
 ਉਸ ਤੁੰਬੇ 'ਚੋਂ ਜੱਟ ਦੀ ਤੁੰਬੀ
 ਹਰ ਦਾ ਨਾਮ ਪਕਾਰੇ।

ਇਸ ਤੰਬੀ ਉਪਰ ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਸ਼ਾਮਲ

ਤੇਰੇ ਨੀ ਕਰਾਰਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪੱਟਿਆ
 ਦੱਸ ਮੈਂ ਕੀ ਪਿਆਰ ਵਿਚੋਂ ਖੱਟਿਆ
 ਤੇਰਾ ਕੱਦ ਸਤ੍ਰ ਦਾ ਬੁਟਾ ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਜੀਵਾਂ
 ਜੀ ਕਰਦੇ ਮੈਂ ਦੀਦ ਤੂੰਗੀ ਦੇ ਭਰ ਭਰ ਜਸ ਪੀਵਾਂ।
 ਤੇਰੀ ਮੇਰੀ ਪਰੀਤ ਹੈ ਜਿਉਂ ਤੁੰਬੀ ਤੇ ਤਾਰ
 ਆ ਦੋਵੇਂ ਰਲ ਕਰ ਦਈਏ, ਦੇਸ ਦਾ ਬੇੜਾ ਪਾਰ।
 ਦੇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਤੁੰਬੀ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ
 ਛੁੱਟੀ ਆ ਕੇ ਚੰਨਾ ਮੈਨੂੰ ਭਰੱਤੀ ਕਰਾ ਲੈ ਵੇ
 ਕੱਸ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਾਉਣਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸਿਖਾ ਲੈ ਵੇ।
 ਅਗੇ ਤੇਰੇ ਵੈਰੀ ਕਰਾਂ ਰੰਡੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵੇ
 ਤੇਰੀ ਚੰਢੀ ਵਾਂ ਚੰਨਾ ਪੈਂਦੀਆਂ ਫੁਹਾਰਾਂ ਵੇ
 ਮੇਰਾ ਰਸਤਾ ਰੋਕ ਨਾ ਗੋਰੀਏ ਨੀ
 ਮੈਨੂੰ ਅੰਮੜੀ ਰਹੀ ਏ ਪ੍ਰਕਾਰ
 ਜਿਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਦੇਵਤੇ
 ਬੜੇ ਬੜੇ ਅਵਤਾਰ

ਅੱਜ ਸਿਰ ਉਹਦੇ
ਤੇ ਲਟਕਦੀ
ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ
ਤਲਵਾਰ
ਦੱਸ ਹਾਨੀ
ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ
ਮੈਂ ਕੀਕੂੰ ਲਵਾਂ
ਸਹਾਰ।
ਤੁੰਬੀ ਪੀਰ
ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ
ਰਹਿਮਤ ਹੈ। ਪੀਰ

A portrait of a man with dark skin, a full black beard, and short hair. He is wearing a light-colored suit jacket over a dark green shirt and a dark grey tie. He is looking off to his left with a thoughtful expression. The background is blurred green foliage.

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਫਰੀਮਾਂਟ
(ਪਿੰਡ ਪਰਾਣੇ ਵਾਲਾ, ਮੋਗਾ) 408-857-4455

[View all posts by \[Author Name\]](#) | [View all posts in \[Category\]](#)

ਫੁਰੀ ਸਿੱਧੇ ਆ ਕੇ ਤਾਂ ਮਿਲਦੇ ਨਹੀਂ ਪਰ
ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਚ ਦੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਰਹਿਮਤ
ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆ ਕੇ
ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਯਮਲਾ ਜੀ ਨੇ ਮਾਲੀ
ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਬਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ
ਸਨ। ਕੋਈ ਤੁੰਬੀ ਵਰਗੇ ਖਿੱਡੋਂ ਲੈ ਕੇ
ਲੰਘਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਨਾਲ ਤੁੰਬੀ ਉਪਰ ਫਿਲਮੀ
ਤਰਜ਼ਾਂ ਕੱਢਦਾ ਜਾਵੇ। ਯਮਲਾ ਜੀ ਉਦੋਂ ਚੜ੍ਹਦੀ
ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤੁੰਬੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ
ਵਾਜ ਮਾਰੀ, ਓ ਫੜਕੇ ਤੁੰਬੀ ਵਜਾਉਣ ਲੱਗ
ਪਰ ਤਰਜ਼ ਕੋਈ ਨਾ ਨਿਕਲੇ। ਯਮਲਾ ਜੀ ਨੇ
ਉਸਟੁੰਬੀ ਫਿਰ ਵਜਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਸਨੇ
ਜਾਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਿਆਂ ਤੇ ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਤੁਰਦਾ
”ਜਵਾਨ ਇਸ ਤੁੰਬੀ ਵਿਚ ਸੱਤੇ ਸੁਰਾਂ ਛੁਪੀਆਂ
ਹਨ, ਅਭਿਆਸ ਅੱਡੇ ਸਾਧਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਮਾਰ ਲੈ
ਯਮਲਾ ਜੀ ਨੇ ਗੋਹ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਖੱਲ ਸੁਕਾਈ ਤੇ
ਆਰ ਕੀਤੀ। ਛੇ ਸੁਰਾਂ ਜਾਗ ਪਈਆਂ। ਬਹੁਤ
ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੱਤਵੀਂ ਸੁਰ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਬੱਸ ਫਿਰ
ਯਮਲਾ ਤੁੰਬੀ ਦਾ ਤੇ ਤੁੰਬੀ ਯਮਲੇ ਦੀ ਬਣ ਗਈ।
ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕ ਨਾ ਵੰਖਿਆ ਤੇ ਅੱਜ ਹਰ ਤੁੰਬੀ
ਮਲੇ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਯਮਲਾ ਜੀ ਕਾਹੀਂਦੇ

-ਜਗਤਾਰ ਗਿੱਲ

ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ-ਜ਼ਰਮਨ ਸਾਜਿਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਆਹ ਮੁਕਰ ਗਿਆ?

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਲਗੀ
ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਵਧੀ ਫੁਲੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ
ਗੁਰਦੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੁਚ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਗਦਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆ
ਰਲੇ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵੀ
ਹਥਿਆਰਬੰਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ
ਲਈ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਫੁਰਗਮ ਤੋਂ ਮਦਦ ਲਈ
ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੂਜਿਆਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ
ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਸਨ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਸੀ
ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸਹਿਰ ਭਾਰਤੀ, ਚਿੰਨੀ,
ਮਿਸਰੀ, ਇਰਾਨੀ ਤੇ ਆਇਰਿਸ਼ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ
ਸੀ ਤੇ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੈਂਡ-ਕ੍ਰਾਟਰ ਸੀ। ਕੋਈ 8000
ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਦਰੀ ਯੋਧੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੌਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤਲੀ
ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੀਜ਼ੀਂ ਤੋਨੁਹਾਂ ਲਈ
ਭਾਰਤ ਸਾਂਗ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ
ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ ਹਿੰਦੂ- ਜਰਮਨ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ
, ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਹਿਰ ਸਾਨਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਚ 20
ਨਵੰਬਰ 1917 ਤੋਂ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 1918 ਤੀਕ ਚਲਿਆ।

ਜਦ 1914 ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਵਿਸ਼ਵ-ਯੁੱਧ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਪਰ 1917 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਜਰਮਨ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਧੜ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਪਿਛੋਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਇਹ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਲੇ ਭਾਰਤੀ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਡਾਰ ਕਰਕੇ ਮੁਕਦਮਾ ਰਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਜੰਗ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਉਪਰ ਵੀ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਸੀ ਸਮਗਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਗਦਰੀਆਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਜਰਮਨ ਅਤੇ ਆਇਰਿਸ਼ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਬਗਾਵਤ ਦਾ ਮੁਕਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਹਰਜਾਪ ਸਿੰਘ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਾਇਰੀ ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਜਲੰਧਰ ਨੇ 'ਡਾਇਰੀ ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਹਰਜਾਪ ਸਿੰਘ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਛਾਪੀ ਹੈ, ਵਿਚ ਇਸ ਮਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਰਮਨ

ਸਫੀਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 14 ਦੇ ਕੀਬ ਸੀ। ਗਿਆਰਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਪੰਡਤ ਰਾਮ ਚੰਦਰ, ਬਾਬੁ ਤਾਰਕਨਾਥ ਦਾਸ, ਮਿਸਟਰ ਚਕਰਵਰਤੀ, ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡੀਅਨ, ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਹਿੰਦੀ, ਲਾਲਾ ਗੋਯਾ ਰਾਮ ਤੇ ਸ. ਸੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਾਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਨੂੰ ਵੀ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਇਰਿਸ ਦੇਸ ਭਗਤ ਜੋ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰਖਦੇ ਸਨ ਨੂੰ ਵੀ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਲਵੀ ਬਰਕਤਉਲੀ, ਰਾਜਾ ਮਹਿੰਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ, ਮਿਸਟਰ ਐਮ.ਐਨ.ਰਾਏ ਵਰਗੇ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਗਦਰੀ ਸਨ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਫੜੇ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਫ਼ਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸਿਵਦਰਾਨੀ ਤੋਂ ਬਾਹਾਂ ਅੱਖੀ

ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ (937-573-9812)

ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਉਹ ਵਾਅਦਾ ਮੁਆਫ ਗਵਾਹ ਬਣ ਗਏ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਤੇ ਬਰਮਾ ਵਿਚ ਚੱਲੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਵਾਅਦਾ ਮੁਆਫ ਗਵਾਹ ਬਣੇ ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੱਥਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਈ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਮੁਕਦਮਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਾਅਦਾ ਮੁਆਫ ਗਵਾਹ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਸਨ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਹੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਬੜਾਨਵੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ
ਅੰਦਰ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ
ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚੋਂ ਹਥਿਆਰ ਤੇ
ਛੋਜ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਛੋਜ ਤੋਂ ਭਾਵ

ਉਹ ਜਥੇ ਸਨ ਜੋ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਬਗਾਵਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਘਲੇ ਸਨ। ਹਸਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿਚ ਮਾਵੇਰਿੰਗ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਮਾਵੇਰਿਕ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਲਈ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਜਰਮਨ ਸਫ਼ੀਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਖੁਦੋਏ ਜਨਨ ਇਹ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੌਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਲੱਦ ਕੇ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਮਾਵੇਰਿਕ ਨਾਮੀ ਜਹਾਜ਼ ਖੜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਹੋਇਆ ਇੱਝ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲ ਨਾ ਸਕੇ ਤੇ ਮਾਵੇਰਿਕ ਜਹਾਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਲਦਣ ਤੋਂ ਬਹੁਰੂ ਭਾਰਤ ਆ ਗਿਆ।

ਪੁਰ ਇਸ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਦੀ ਖੁਬਦ ਅਮਰੀਕਾ

ਤੇ ਸਾਡਾ ਡੀਜ਼ਲ ਆਖਿਰ ਟੁਰ ਗਿਆ

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ ਪਰ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੇ ਗੱਦੀ ਕੁੱਤੇ ਤੇ ਲੰਘ੍ਹ ਕੁੱਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰਮਨ ਸੈਫਰਡ, ਰੋਟ ਵਾਈਲਰ ਜਾਂ ਬੁਲਡੋਗ ਬਾਰੇ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਨਾਮ ਹੈ 'ਵਫ਼ਾਦਾਰ'। ਇਸ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਬਦਲੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਸੋਫ਼ਿਆਂ ਤੇ ਜਾਂ ਬੈਡਰੂਮਾਂ ਵਿਚ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਲਗੇ ਸੁਆ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਲਾਦਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ, ਉਹ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਚੰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮੂਹਰਿਊਂ ਕੁੱਤੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਨਵਰ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਰਗੇ ਭਾਵ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪਿਆਰ 'ਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸ਼ੁਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਬਿੱਲੀਆਂ ਵੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਜਾਂ ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਕਾਰ ਹੋਠ ਦੇ ਦਿਓ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਇੱਕਦਮ ਕੇਸ ਠੋਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਅੱਲਗ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਇਸ ਤੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਬੱਚੇ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਘਰੋਂ ਭੱਜ ਤੁਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ-ਬਧ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣ, ਉਹ ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੁੱਤਿਆਂ-ਬਿੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਪਿਆਰ ਦੀ ਤੰਦ ਪੀਡੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕਰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਸਭ ਆਪਣੇ ਪਾਲੇ ਹੋਏ ਕੁੱਤੇ-ਬਿੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰਦੇ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਲੰਘਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਧਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਅਹਿਸਾਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮਾਂ-ਬਧ ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਅ ਚੁਡੀਆ ਕਿ ਇਕ ਨਿੱਕਾ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਕੁ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ। ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਸੀ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਚੁੱਹੇ ਜਿੰਡਾ ਕਾਲਾ ਤੇ ਭੁਸਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਆਏ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਧ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ਉਹ ਬਈ ਕਤੂਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਬੇਟਾ ਕਹਿੰਦਾ ਆ ਵੇਖੋ ਪਾਧ ਜੱਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੁੱਤਾ ਹਾਲੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਨ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟੂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਪਿਆ ਕੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੁਗੜ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ, ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਸੀ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਚੁੱਹੇ ਜਿੰਡਾ ਕਾਲਾ ਤੇ ਭੁਸਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਆਏ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਧ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ਉਹ ਬਈ ਕਤੂਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਬੇਟਾ ਕਹਿੰਦਾ ਆ ਵੇਖੋ ਪਾਧ ਜੱਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੁੱਤਾ ਹਾਲੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਨ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟੂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਪਿਆ ਕੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੁਗੜ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ, ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਸੀ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਚੁੱਹੇ ਜਿੰਡਾ ਕਾਲਾ ਤੇ ਭੁਸਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਆਏ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਧ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ਉਹ ਬਈ ਕਤੂਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਬੇਟਾ ਕਹਿੰਦਾ ਆ ਵੇਖੋ ਪਾਧ ਜੱਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੁੱਤਾ ਹਾਲੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਨ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟੂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਪਿਆ ਕੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੁਗੜ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ, ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਸੀ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਚੁੱਹੇ ਜਿੰਡਾ ਕਾਲਾ ਤੇ ਭੁਸਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਆਏ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਧ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ਉਹ ਬਈ ਕਤੂਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਬੇਟਾ ਕਹਿੰਦਾ ਆ ਵੇਖੋ ਪਾਧ ਜੱਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੁੱਤਾ ਹਾਲੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਨ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟੂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਪਿਆ ਕੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੁਗੜ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ, ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਸੀ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਚੁੱਹੇ ਜਿੰਡਾ ਕਾਲਾ ਤੇ ਭੁਸਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਆਏ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਧ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ਉਹ ਬਈ ਕਤੂਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਬੇਟਾ ਕਹਿੰਦਾ ਆ ਵੇਖੋ ਪਾਧ ਜੱਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੁੱਤਾ ਹਾਲੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਨ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟੂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਪਿਆ ਕੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੁਗੜ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ, ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਸੀ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਚੁੱਹੇ ਜਿੰਡਾ ਕਾਲਾ ਤੇ ਭੁਸਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਆਏ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਧ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ਉਹ ਬਈ ਕਤੂਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਬੇਟਾ ਕਹਿੰਦਾ ਆ ਵੇਖੋ ਪਾਧ ਜੱਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੁੱਤਾ ਹਾਲੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਨ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟੂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਪਿਆ ਕੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੁਗੜ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ, ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਸੀ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਚੁੱਹੇ ਜਿੰਡਾ ਕਾਲਾ ਤੇ ਭੁਸਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਆਏ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਧ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ਉਹ ਬਈ ਕਤੂਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਬੇਟਾ ਕਹਿੰਦਾ ਆ ਵੇਖੋ ਪਾਧ ਜੱਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੁੱਤਾ ਹਾਲੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਨ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟੂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਪਿਆ ਕੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੁਗੜ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ, ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਸੀ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਚੁੱਹੇ ਜਿੰਡਾ ਕਾਲਾ ਤੇ ਭੁਸਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਆਏ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਧ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ਉਹ ਬਈ ਕਤੂਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ। ਬੇਟਾ ਕਹਿੰਦਾ ਆ ਵੇਖੋ ਪਾਧ ਜੱਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਕੁੱਤਾ ਹਾਲੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰਨ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਟੂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਪਿਆ ਕੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੁਗੜ ਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ, ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਵੀ ਮਨ ਸੀ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀਏ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਪੜ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਚੁੱਹੇ ਜਿੰਡਾ ਕਾਲਾ ਤੇ ਭੁਸਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਜਦੋਂ ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਵੇ

ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਸ਼ਰੀਫ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ 'ਨੀਦ ਹਰਾਮ' ਕੀਤੀ

ਸ਼ਰੀਫ ਭਰਾਵਾਂ 'ਚੋ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਹੈ। ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤਕ ਉਹ ਲਹੌਰ 'ਚ ਛੁੱਟੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਗੱਦ 'ਚ ਵਸੇ ਮਰੀ ਦੀ ਅਕਸਰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵੈ-ਪੜ੍ਹਲੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਤੇ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

ਮੁਲਤਾਨ ਦੀ ਝਾਕੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮਾਗਮ ਨੇ ਕਈ ਕੌਂਕੋ ਸੱਚ ਉਗਲ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਝ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਹੋਏ ਉਪ-ਚੋਣ ਵਿਚ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਪੀ. ਟੀ. ਆਈ. ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਦਲ-ਬਚਲੂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨੇ-ਪੰਮੰਨੇ, ਸੁਲਭ ਹੋਏ ਨੇਤਾ ਜਾਵੇਦ ਹਾਸਮੀ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੀ. ਟੀ. ਆਈ. ਦਾ ਦੋਗਲਾਪਣ ਤੇ ਮੌਕਾਪੁਸਤੀ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਜੋਂ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਘਾਗ ਸਾਬੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ।

ਸਿਆਸਤ ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾਹੀਣ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਝ ਵੀ ਸਾਡੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੱਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।

ਪਿਛਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਦੋਂ ਪੀ. ਟੀ. ਆਈ. ਨੇ ਜਾਵੇਦ ਹਾਸਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਮੀਰ ਡਾਂਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਤਜ਼ਾ ਉਪ-ਚੋਣ ਵਿਚ ਪੀ. ਟੀ. ਆਈ. ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਾਸਮੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਨਤਕ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਿ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਡੇਗਣ ਲਈ ਸੱਤਾਤੰਤਰ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੰਡ੍ਰੁੱਪ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਹਿਮਾਕਤ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਹਾਸਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਚ ਕਿੰਨੀ ਸੱਚਾਈ ਸੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼

ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਮੁਲਤਾਨ ਦੀ ਉਪ-ਚੋਣ ਦੇ ਨੱਤੇਜ਼ੇ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਹਾਸਮੀ ਨੇ ਇਕ ਗੱਲ ਪਤੇ ਦੀ ਕਹੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪੀ. ਟੀ. ਆਈ. ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪ-ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਸਿੰਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰੁਖ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੁਕਸਦਾਰ ਅਤੇ ਭਿਸ਼ਟ ਹੈ। ਪੀ. ਟੀ. ਆਈ. ਮੁਖੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਮ ਨੂੰ ਰੋਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਗਠਿਤ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।

ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰੀਫ ਭਰਾਵਾਂ (ਨਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਹਬਜ਼ ਸਰੀਫ), ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਇਫ਼ਾਤਿਖਾਰ ਚੰਘਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਈ 2013 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਲੈਣ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਮੁੰਕਮਲ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਉਹ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਸਬਾਈ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਝ ਬੈਖਬਰ ਪਖੜੁਨਖਵਾ ਬਾਰੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਪੀਕਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਓਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੀ. ਟੀ. ਆਈ. ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਚੀਕ-ਚੀਕ ਕੇ ਦੁਹਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਉਪ-ਚੋਣ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਸੌਖਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੀ. ਟੀ. ਆਈ. ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਟੀ. ਵੀ. ਐਂਕਰਾਂ ਵਾਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗੇ ਦੱਖਲ ਅੰਦਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮੇਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁਲਤਾਨ ਉਪ-ਚੋਣ ਨੇ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੱਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹ ਸੀਟ ਪੀ. ਟੀ. ਆਈ. ਕੋਲ ਹੀ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਹਾਰ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਦਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਰੋਲ ਪਾਉਣਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਸੁਕਰ ਮਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਚੋਣ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪ-ਚੋਣ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਭੁੱਟੋ-ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੀ. ਪੀ. ਪੀ. ਦੇ ਪੈਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਖਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਯਸਤ ਰੱਗ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਹੁਤ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਪੀ. ਪੀ. ਪੀ. ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਹੁਤ ਸਰਮਨਾਕ ਰਹੀ। ਪੀ. ਪੀ. ਪੀ. ਦੇ ਸਹਿ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਸਿਫ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਕ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਵਰਗੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਧਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਸੌਢੀ ਰਾਮ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੇਵਰ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਟਾਰਨੀ ਪੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯਤਨਾਂ ਸਾਫ਼ਕਾ ਸੌਢੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਦੇ ਗਲਾਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੰਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੌਢੀ ਰਾਮ ਆਖਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਨਾਗਾਰਿਕ ਹੈ। ਸੌਢੀ ਰਾਮ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਇਟਾਰਨੀ ਪੰਨ੍ਹ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨ੍ਹ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੌਢੀ ਰਾਮ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਨ੍ਹ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਟਾਫ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਲਣਾਰ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਸੱਵਾਲਾਂ ਦੀ ਫੌਰੀ ਜਾਬਾਬ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਲੁਤੀਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੰਨ੍ਹ ਦੀ ਬੋਲੋਤ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਕਠਾ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ।

ਵਾਹਗਾ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਧਮਾਕਾ

ਜਲੰਧਰ - ਵਾਹਗਾ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿੱਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਧਮਾਕਾ ਅੱਤੇਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ 'ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ' ਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਾਕਿ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਾਲੇ ਅਜੇ ਤਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ 'ਚ ਕਿਸ ਅੱਤੇਵਾਦੀ ਧਮਾਕੇ 'ਚ ਦਾ ਹੋਰ ਹੈ। ਪਾਕਿ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਤ ਅੱਤੇਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਪਾਕਿ ਫੌਜ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇਹ ਧਮਾਕਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਫੌਜੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਹਿਰੀਕ-ਏ-ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਸਤੀਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਾ ਕਰ ਲੈਣ।

ਤ੍ਰਾਸ਼ੀ ਦੇਬੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜਾਵੇਦ ਹਾਸਮੀ ਨੇ ਹੀ

ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸ

ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਫ਼ਤੇ ਦੀਆਂ ਹੋਲਕਾਕ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਗਜ਼ੀਦਰ ਸੱਚਰ

ਜਦੋਂ 31 ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸ਼ਾਹਦਰਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰ ਕੇ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਖਬਰ ਸੁਣੀ। ਇਹ ਹੱਤਿਆ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ਗਾਹ ਉਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਦੇ ਅੰਗ-ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਪਿਛੇ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਹਰਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰੋ-ਸਿਰੀਆਂ ਹੋਲਕਾਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ, ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਸਦਾ ਸਤਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ- ਉਦੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਗਿਣੀ-ਮਿਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਉਲੀਕੀ ਗਈ ਸੀ; ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 3,000 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨ ਕਤਲਾਂ 'ਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਾਕਾਬਿਲੇ-ਮੁਆਫ਼ੀ ਅਧਾਰਾਧ ਹੈ। ਇਹ ਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਦਨੁਮਾ ਦਾਗ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਲਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਇੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਸਾਂ ਬਾਹਰ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਇੱਲੀ ਸਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਭੀਤੀਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ-ਲੱਭ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਘੰਮ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਕਿਤੇ ਕਾਨੂੰਨ-ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਦੀ। ਅਰਾਜਕਤਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਜੱਜ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ 'ਚ ਆਂ ਕੇ ਪਨਾਹ ਲੈਣੀ ਪਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਸਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੁਰ ਸੀ। ਉਹ ਬੇਂਦੇਸੀ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਮੈਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਫੁਰਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਦੀ ਹੈ।

ਪੁਲੀਸ ਕੋਈ ਐਂਡ. ਆਈ. ਆਰ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਜੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਵਰਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਿਕਾਇਤ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਆਈ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ ਉਤੇ ਐਂਡ. ਆਈ. ਆਰ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੰਧਿਤ ਇਲਕੇ ਦੇ ਬਾਣੇ 'ਚ ਦਰਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਦੋਂ ਭਿਆਨ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲੀ ਦੀ ਨਾਲ ਵਿਛਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ: ਮੈਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੀਪਲ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰੇਟੀਜ਼ (ਪੀ.ਯੂ.ਸੀ.ਐਲ) ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਐਂਡ. ਆਈ.ਆਰਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਬਾਣੇ 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਐਂਡ.ਆਈ.ਆਰਜ਼, ਸਬੰਧਿਤ ਬਾਣਿਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੱਚ ਪੁੱਛਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਪੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਾਨੀ ਉਤੇ ਉਤਰਨਾ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਸਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਨਾਨਾ-ਪੱਖ

ਪੱਖ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਫਿਰ 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਅਾਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੇਰੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਸਾਹਿਵੇਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪੱਜੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰੱਹੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਤੁਕਾਲੀ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤੇ ਇਹ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਧਾਰੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਉਸ ਅਹਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਦੁਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਉਸ ਦੀ ਰਿੱਠੀ ਦਾ ਜੁਆਬ ਤਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਹੱਦ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜਾ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਨਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਰੰਗਨਾਥ ਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬੋਧ ਜਾਣ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਗਮਤ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਤੱਕਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤੇ ਇਹ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਧਾਰੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਉਸ ਅਹਿਮ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦਾ ਜੁਆਬ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਦੁਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਉਸ ਦੀ ਰਿੱਠੀ ਦਾ ਜੁਆਬ ਤਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਹੱਦ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜਾ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਨਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਰੰਗਨਾਥ ਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬੋਧ ਜਾਣ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਗਮਤ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਡਿਉਟੀ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਣਬੁੰਦ ਕੇ ਕੰਢੀਗੜ੍ਹ ਮੰਤਰੀ ਪੈਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵੀ. ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਨੇ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ 'ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸੱਥਿਤੀ ਉਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ'।

ਪਰ ਪੀ. ਯੂ. ਸੀ. ਐਲ. ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਥਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ: "ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਕਿ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕਤਲ ਤੋਂ ਫੇਰੀ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 1 ਸਫ਼ਰਜ਼ੰਗ ਰੋਡ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਵਾਲਾ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਧਰ ਪੀ. ਯੂ. ਸੀ. ਐਲ. ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਘੋਖ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਉਥੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ਼ ਜਾਸ਼ਿਸ਼ ਅੱਸ. ਐਮ. ਸੀਕਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ਼ ਮੰਡਰ ਗ੍ਰਾਹਿ ਸਕੱਤਰ ਗੋਵਿਦ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੱਖੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵੱਖਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਪੈਂਧ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਨਸਰ ਆਪਣੀਆਂ ਹਿੱਸਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਹਾਂਨਗਰ ਦੇ ਦਿਲ ਸਮੇਂ ਜਾਂਦੇ ਕਨਾਟ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਸਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਬਲਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਈ ਜ

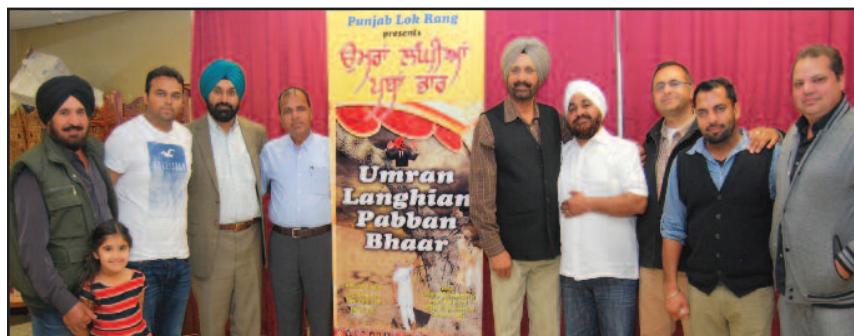
'ਉਮਰਾਂ ਲੰਘੀਆਂ ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ' ਨਾਟਕ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ

ਯਨੀਅਨ ਸਿਟੀ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ) - ਐਤਵਾਰ ਸ਼ਾਮੀ 7 ਵਜੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਾ ਸਵੀਟਸ 'ਚ ਸਾਰੇ ਐਕਟਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਾਟਕ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 5-5 ਮਿੰਟ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਦੌਰੇ ਤੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਰਾਹੀਂ ਕੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ।

ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਿਰਦਾਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਧਨੋਆ, ਪਾਲੀ ਧਨੌਲਾ, ਅਮ੍ਰਿਤ ਸਰਾਂ, ਲਵੀ ਸਰਾਂ, ਕਰਨਵੀਰ ਸਰਾਂ, ਸੋਨ੍ਹ ਰਾਣਾ, ਰਮਨੀਤ ਚੌਧਰੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸੱਗੀ, ਸੋਨ੍ਹਾ ਚੇਰਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਅੰਜਲਾ, ਮੋਨਿਕਾ ਉਪਲ, ਸਕਤੀ ਮਾਣਕ ਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਐਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ. ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਖੇਡਣ ਤੇ

ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕਿ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜਲਦੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਗਲੇ ਪਤਾਅ ਵਿਚ ਇਹ ਨਾਟਕ ਸਿਕਾਗੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ 4-5 ਸਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਐਕਟਰਾਂ ਦਾ

ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਨਾਟਕ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਪਾਲੀ ਧਨੋਆ 408-661-5879 ਜਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ 510-377-4977 ਤੇ ਵੀ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਏਕ ਨੂਰ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸੇਵਾ

ਐਤਕੀ ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਦੋ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ 35ਵੇਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਏਕ ਨੂਰ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬੇਅ-ਏਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।

ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਈ ਮਾਇਆ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਕਲਢੀਆਂ, ਆਈਸ ਕੀਮੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਵੱਲੋਂ 15 ਸੌ ਛਤਰੀਆਂ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਅਸੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਵੀਰ ਭੈਣ ਇਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਐਤਵਾਰ ਨਵੰਬਰ 16, 2014 ਨੂੰ ਹੋਰਡ ਵਿਚ ਅਗਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਂ ਦੋ ਵਜੇ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਪਤਾ 3165 ਐਰਡਨ ਰੋਡ, ਹੋਰਡ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਫੋਨ ਨੰਬਰ 510-565-6661, 408-348-4359, 408-449-9388, 408-368-2143

ਫਰੀਮਾਂਟ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੱਲੋਂ ਆਫਿਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਫਰੀਮਾਂਟ: ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੌਸਲ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਆਫਿਟ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਕੋਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਾਲਾਨਾ ਅਜਲਾਸ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਰਚ, 2014 ਨੂੰ ਅਜੇਹੀ ਇਕ ਰੀਪੋਰਟ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਗਈ

ਸੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਆਫਿਟ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੌਸਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਿਲ ਬੈਠ ਕੇ ਕੋਈ ਸਾਂਝਾ ਸੀ ਪੀ ਏਂ ਲਿਆ ਕੇ ਆਫਿਟ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਹ ਸਾਰਾ ਖੁਦ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਚੈਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਖਰਾਬ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸੀ ਪੀ ਏਂ ਤੋਂ ਆਫਿਟ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰ ਕਾਫ਼ੀ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਅਜੇਹੇ ਆਫਿਟ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਅਜੇਹਾ ਕੋਈ ਆਫਿਟ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।

MOGA TRUCK SERVICE CENTER

OWNED AND OPERATED BY MOGA WHOLESALE

Best Quality Best Service
Michelin, Bridge Stone, Firestone
Goodyear, Yokohama, Toyo,
Hankook, BF Goodrich,
Ohtsu, Sumitomo
Ph. (559) 486-6000
Ph. (559) 486-8686

All Tires are Available at Wholesale Best Price
TRUCK TIRES
WHOLESALE TIRE DEPOT-OPEN TO PUBLIC
Open 6 days a week
Monday-Friday 8.00 Am-10.00 Pm
Saturday 9.00 Am- 5.00 Pm.

Following Services are available on this location:

- * Truck Alignment - Truck Tire Balance & Installation
- * Oil, Lube & Filter
- * Breaks- Drums & Seals for all Truck & Trailers Installed
- * Truck wash will be available soon

* We can help you in emergency time

Come & Visit us at

3846 South Front Ave. FRESNO, CA 93725

Intersection (Golden State & Central Ave)

Raja King of Sweets Now Presents

New Introducing Chaat Corner

Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

• BHEL PAPDI CHAAT • FALUDA KULFI

• GOL Gappe (PANI PURI) • KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

M.K Nijjar DDS **Ruchi Nijjar DDS** **LASER DENTISTRY**

NO SHOTS. NO DRILL. NO PAIN!

Esthetic Crowns, Bridges & Dentures

Teeth Whitening-Oral Surgery

Root Canal Treatments

Treatment & Prevention of Gum Disease

FAMILY DENTISTRY COSMETIC DENTISTRY

New Patients & Children Welcome

510-794-7058

(Across from Washington Hospital & Bart) 1895 Mowry Ave. Ste 104 Fremont

www.drnijjar.com

Preet Fabrics & Appliance

ਅਸੀਂ ਹੋਮਸੇਲ ਅਤੇ ਗੈਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਭਿਜਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿਰੀ ਅਤੇ ਮੁੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚਲੇ ਭਿਜਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕੌਲ ਕਲਗੀ, ਸਿੱਹਗਾ, ਸੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੀ, ਰੂਮਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸ਼ਾਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER FOR BOTH FABRICS & APPLIANCES

5156 mowry AVE. Fremont, CA 94538

TEL : **510-797-7111** FAX : 510-739-6350

(For More Info. Call Onkar)

APPLIANCES

WE CARRY ALL MAJOR BRANDS!!

SONY, SANY, JVC, PANASONIC, LUGGAGE CROSS, PARKER PENS, OSTER BLENDERS

- Tvs, VCRs, DVD
- Tape Recorders
- Camcorders
- DVD Players
- Cordless Phones
- Watches (Seiko, Citizen & Swistar)
- Shavers & Trimmers
- Cellular Phones
- Medical Equipment
- Calling Cards

Jasbir Singh Takhar
510-755-2132

ਇਕ ਵਾਰ
ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਕਾ
ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ
ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ
ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ
ਲਾਭ ਲਓ

Free Estimates
Free Towing

Harmandeep
Singh

ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੇਂਟ ਦਾ ਕੰਮ
ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਟੋ-ਟਰੱਕ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

We Do Complete Engine, Transmission, Body and Paint Work. We Sell Used Cars at a Good Price

1421 Industrial Pkwy West- F
Hayward, CA 94544

510-733-2222

TAJ-E-CHAAT

Special

- ਸਮੇਸਾ ਪਲੇਟ
- ਪਾਪੜੀ ਚਾਟ
- ਆਲੂ ਟਿੱਕੀ
- ਵੈਨ ਮਿਕਸ ਪਕੋੜਾ
- ਪਨੀਰ ਪਕੋੜਾ
- ਆਲੂ ਟਿੱਕੀ ਚਾਟ
- ਛੋਲੇ ਭਟੂਰੇ
- ਮੈਂਗੇ ਲੱਸੀ
- ਮਿੱਠੀ ਲੱਸੀ
- ਨਮਕੀਨ ਲੱਸੀ
- ਪਿਆਜ਼ ਨਾਨ
- ਅਦਰਕ ਨਾਨ
- ਮੂਲੀ ਪਰੋਂਠਾ
- ਤੰਦੂਰੀ ਰੋਟੀ
- ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਰੈਪ
- ਗੋਟ ਕਰੀ
- ਚਿਕਨ ਕਰੀ
- ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਟਿੱਕਾ
- ਗੋਟ ਬਿਰਿਆਨੀ
- ਚਿਕਨ ਬਿਰਿਆਨੀ

510-226-8081

39497 Fremont Blvd. Fremont, CA 94538

Jawala Singh
510-378-7690,

AAA

AUTO AND BODY WORKS

Jasbir Singh Takhar
510-755-2132

ਇਕ ਵਾਰ
ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਕਾ
ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ
ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ
ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ
ਲਾਭ ਲਓ

Free Estimates
Free Towing

Harmandeep
Singh

ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੇਂਟ ਦਾ ਕੰਮ
ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਟੋ-ਟਰੱਕ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

We Do Complete Engine, Transmission, Body and Paint Work. We Sell Used Cars at a Good Price

1421 Industrial Pkwy West- F
Hayward, CA 94544

510-733-2222

**Cosmetic &
Family
Dentistry**

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN

Start from \$ 2850 Off

Call for Details

Straighten Teeth
Without Wires

Charanjit S Uppal
D.D.S.

**FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING YOUR INSURANCE
USUALLY COVER THESE SERVICES**

- Laser Treatment
- Lumineers/Veneers
- Dentures & Partials
- Root Canals
- Bad Breath
- Cosmetic Dentistry
- Crowns & Bridges
- Tooth Extraction
- Gum Treatment

**Not Valid with
any other offer**

- Strictly Maintained
- Sterilization Standards
- Most Insurance
- Plans Accepted

FREE TEETH WHITENING

ਸਫਾਈ ਤੇ ਐਕਸ-ਰੇ,
ਇਸ਼ੋਰੈਸ ਵੱਲਾਂ ਹੀ
ਭੁਗਤਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

www.uppaldental.com

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

ਸੁਣੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾਤਾਰ ਪ੍ਰਤੀ

ਡਾਕਟਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਪੁਰਾ
657-464-4066

ਜਦੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਉਪਰ ਜ਼ਜ਼ਰ ਦੌੜਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜ਼਼ਿਲਮ ਦੀ ਇੰਡਤਾ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆਮ ਹਿੰਦੂ ਸੁਰਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਕਮਾਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਜ਼਼ਿਲਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਲੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਹੜੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਜਾਣਾ ਕਬੂਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਕਰ ਕੇ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤੋਢੇ ਅਤੇ ਜਾਗੀਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇ ਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਨੇ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮਹਾਨ ਕਲਯੁਗ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਜ਼਼ਿਲਮ ਵਿਖੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਲੋਂ ਉਸ ਜ਼਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਹਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਅਵਤਾਰ ਯਾਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਾਈ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼਼ਿਲਮ ਵਿਖੁਤ ਢਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕਲਯੁਗ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਲਈ ਵਿਸਾਖ ਸੁਦੀ 3 (20 ਵਿਸਾਖ) ਸੰਸਤ 1526 ਅਰਥਾਤ 15 ਅਪੈਲ 1469 ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਏ ਭੋਏ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਜ਼ਿਲਾ ਸੇਖਪੁਰਾ ਵਿਖੇ ਇਕ ਬਾਲਕ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਾਲਣ ਦੀ ਭਰਪੁਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਸਿੱਰਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਖ ਧਰਮ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਰਾਏ ਭੋਏ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਦਾ ਨਾਮ ਪਿਛੋਂ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਬਾਲਕ ਮਹਤਾ ਕਾਲੂ (ਮਹਤਾ ਕਲਯੁਗ ਦਾਸ) ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਦੇਵੀ ਦਾ ਲਾਡਲਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਆਮ ਬਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਇਸ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਸੁਣੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾਤਾਰ ਪ੍ਰਤੀ,
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਗ ਮਾਇਹ ਪਠਾਇਆ।

ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਤਕ ਪੂਰਨ ਮਾਸੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਇਕੋ ਇਕ ਭੈਣ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਸਤ 1521 ਨੂੰ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਚਾਹਲ ਤਹਸੀਲ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾਨਕੀ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਦਾ ਵੀਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾਨਕ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਬੇਬੇ ਜੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਵੀਰੇ ਨਾਲ ਅਬਾਹ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਤਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਵੱਖੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਵਾਲੇ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੰਤ ਸਾਧ੍ਯਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬੱਦੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਣ ਦੇ ਸੌਕੀਨ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਘਰੋਂ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਡੀਰੇ ਤੋਂ ਨਾ ਖੁਸ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਗੁਸਾ ਵੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਵੀਹ ਰੁਪੈ ਦੇ ਕੇ ਲਾਭਵੰਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਘਰ ਪੁਸੇ ਸੀ ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਚੇਪੇੜ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤੇ ਭੈਣ ਨਾਨਕੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੀਰੇ ਦੀ ਤਰਫਦਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਅੜੇਗਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਜਾਤਾਂ

ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ— ਬ੍ਰਾਹਮਨ, ਖੜੀ, ਵੈਸ਼ ਅਤੇ ਸੂਦਰ। ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਪੇਹਲੀਆਂ ਤਿਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚ ਜਾਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਜਾਤ ਨੂੰ ਨੀਰ ਜਾਂ ਨੀਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਉਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ ਨੀਰ ਜਾਤ ਤੋਂ ਭਿੱਟ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸੂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜਨ, ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਚੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ ਲੜਕੇ ਦੇ ਦਾਸ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹੋ ਜਾਣ ਉਪਰ ਉਸ ਦੇ ਗੱਲ ਵਿਚ ਜਾਨੇਓ ਪਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਾਨੇਓ ਇਕ ਸੂਤਰ ਦਾ ਧਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਣ ਲਈ ਦਿਨ ਮਿਥ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅੰਗ ਸਾਕ ਬੁਲਾ ਕੇ ਰਸਮ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਲ ਨਾਨਕ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਜਾਨੇਓ ਪਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦਿਨ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਬੁਲਾਏ ਗਏ। ਪ੍ਰੋਹਤਾਂ ਨੇ ਮੰਤਰ ਪਤੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜਾਨੇਓ ਪਾਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਮੈਨੂੰ ਕਿਓ ਪਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਤਾਂ ਪ੍ਰੇਡਿਤ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕੇ ਇਹ ਜਾਨੇਓ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚੀ ਜਾਤ ਦੀ ਨਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਬੰਦਾ ਸੂਦਰ ਦੇ ਬਾਬਾਰ ਹੈ।

ਬਾਲ ਨਾਨਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇ ਉਚੀ ਜਾਤ ਵਾਲੇ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਉਚੇ ਅਤੇ ਨੇਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਚੀ ਸੁਚੀ ਕਰਨੀ ਵਾਲਾ ਹੀ ਉਚ ਸਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੀਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੀਰ ਅਤੇ ਭਿੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਕਚਾ ਹੈ ਇਹ ਮੈਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋ ਟੁਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਪਾਉਣਾ ਪਵੇਗ ਧਾਰੇ ਨੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਦੇਣੀ ਹੈ ਅਸਲੀ ਮਾਣ ਅਤੇ ਵਡਿਆਈ ਨੇਕ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਨੇਕੀ ਭਰਿਆ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾ ਕੇ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਪ੍ਰੇਡਿਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਇਹੋ ਹੀ ਜਾਨੇਓ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਦਸੋ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾਨੇਓ ਪਾਣੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕੇ (ਜੋ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ)– ਦਿਨੀਆ ਕਾਹਾਰ ਸੰਤੇਖੁ ਸੂਤੁ ਜਤੁ ਗੰਢੀ ਸੂਤੁ ਵਟੁ॥

ਉਹ ਜਨੇਓ ਜੀਅ ਕਾ ਹਾਂਦੀ ਤ ਪਾਡੇ ਘਤੁ॥

ਨਾ ਏਹੁ ਤੁਟੈ ਨ ਮਲੁ ਲੱਗੈ ਨਾ ਏਹੁ ਜਲੈ ਨ ਜਾਇ॥

ਸਲੋਕ ਮ ੧ ॥ {ਪੰਨਾ 471}

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਨੇਓ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਹਿਮ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ।

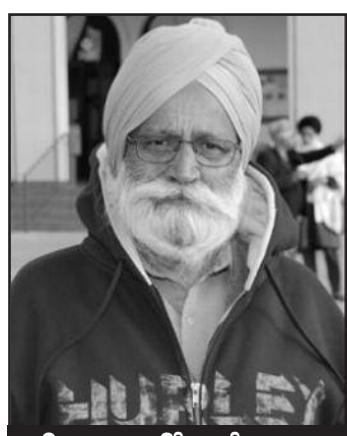
ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੋ ਸੇਵਕਾਂ ਬਾਲਾ ਅਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਚਾਰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀਆਂ ਸਮੇਂ ਬਾਲਾ ਜੀ ਅਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਇਹ ਵਿਸਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਵਲ ਮਰਦਾਨਾ ਜੋ ਜਾਤ ਦਾ ਮਿਰਸ਼ੀ ਸੀ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਸਾਥੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਉਪਰ ਕੋਈ ਦਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਹ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਬਿਖਿਆਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕੁਖਾ ਹੈ ਅੱਜ ਉਹ ਰਾਵੀ ਕੋਲ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਭੁੱਖਾ ਬੈਠਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਡਿਤਾਂ ਦਾ ਖਧਾ ਭੇਜਨ ਉਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਪੱਜਾ ਦੂੰ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਏਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਜਨ ਵਿਚੋਂ ਕਢੋ। ਫੇਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੇ ਕੇ ਰਾਵੀ ਪਰ ਜੁਹ ਵਿਚ ਪੁੱਜਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਸਾਰਾ ਭੋਜਨ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਬਿਖਿਆਤ ਨੂੰ ਖਵਾਇਆ ਅਤੇ ਵੱਖੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਵਾਲੇ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਵਾਹਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚਲਦੇ ਚਲਦੇ ਆਪ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਰਾਤ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤੁਰ੍ਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਵੇਰੇ ਚਲਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਏਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਰ ਦੇ ਕੇ ਜਾਓ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਜੜ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਗਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਸੁਗ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਅਗਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਤੋਂ ਵੱਡਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰ ਲਈ। ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਜੂਨ ਕਟੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕੇ ਵਿਹਲੜਾਂ ਨੂੰ ਖਵੈਨ ਦੀ ਬਜ਼ਾਏ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਮੁਖਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਲੋਕ ਮ: ੧।

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਸਵਰਗੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜੈਕ ਰਾਮ ਅਤੇ ਪਾਲ ਰਾਮ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ, ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਇਕੁਆਲਾਈਜ਼ੇਬਨ ਦੀ ਫਿਓਨਾਮਾ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਾਨ ਬੁਰਟਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸਟੇਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਉਮੀਦ ਬੈਟੀ ਜੀ ਤੇ ਸਵਰਗੀ ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ।

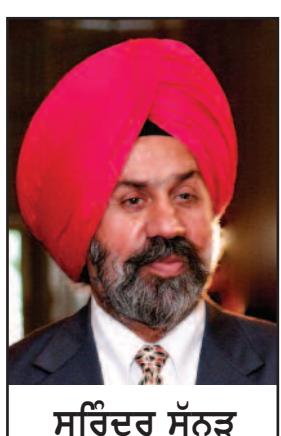

ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼

ਦੇ 9ਵੇਂ ਵਰ੍਷ੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਤਾਵਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਸੱਜਣ-ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ,
ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼
510-794-7766

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੁਨੜ
805-612-5092

ਰਾਮੀਤ ਕੰਦੋਲਾ
ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੰਪਾਦਕ, ਯੂਥ ਸਿਟੀ
530-315-1020

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ
408-857-4455

ਅਮਨ ਬਾਂਸਲ
510-589-2245

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ.
ਮੁਖ ਸੰਪਾਦਕ
(510-938-7771)

ਸਮੂਹ ਸੱਜਣ, ਮਿੱਤਰਾਂ, ਪਾਠਕਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ

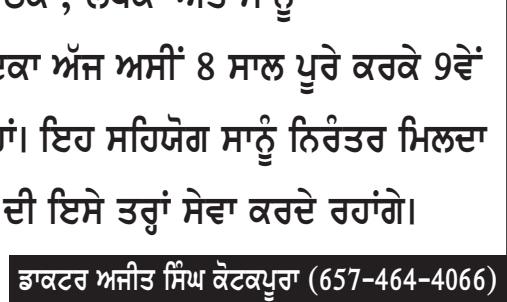
ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਅਸੀਂ 8 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰਕੇ 9ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਹਿਯੋਗ ਸਾਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ।

ਬੂਟਾ ਰਾਮ ਜੋਸ਼ੀ
(ਪੱਤਰਕਾਰ)
559-803-0055

ਸੁਰਿੰਦਰ ਧਨੋਆ (ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਟਕਕਾਰ) 510-377-4197

ਡਾਕਟਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਕਪੂਰਾ (657-464-4066)

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੈਹੀ
ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ
408-393-9505

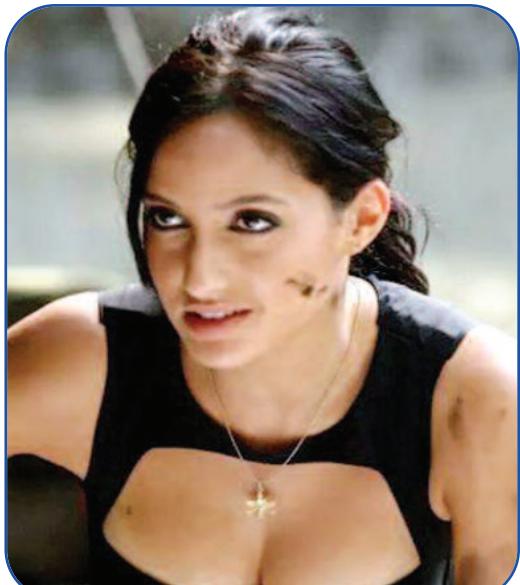
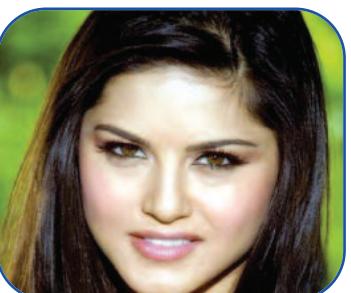
ਸਮੂਹ ਸ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟੀਮ 'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼'

ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਪਮਾਲ ਮਚਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਕੈਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੜਕੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਤੇ ਫਲਾਧ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲੱਗਿਆ।

ਕੈਟਰੀਨਾ ਕੈਟ, ਨਰਗਿਸ ਫਾਖਰੀ, ਐਲੀ-ਅਵਰਾਮ ਅਤੇ ਸੈਕਲੀਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਕਨੇਡੀਅਨ ਮਾਡਲ ਨੇਰਾ ਫਾਤੇਹੀ ਵੀ ਕੁਝ ਇਹੀ ਸੁਪਨਾ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜਕੁਝ ਬੀ-ਟਾਊਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੋਰਾਕੋ ਮੂਲ ਦੀਂ ਕਨੇਡੀਅਨ ਮਾਡਲ ਨੇਰਾ ਫਾਤੇਹੀ ਨੇ

ਗਲ ਹੀ ਵਿਚ ਆਈ ਕਮਲ ਸਦਾਨਾ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਰੋਇਰ: ਟਾਈਗਰਜ਼ ਆਫ ਦਾ ਸੁੰਦਰਬਨ' ਤੋਂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ।

ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਗਾਣਾ 'ਰੂਬਰੂ' ਕਾਫੀ ਚਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੋਰਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪੰਹਿਲਾਂ 'ਡਵ੍' ਦੇ ਐਡ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਨੋਰਾ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਰੈਪ ਵਾਕ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਨੋਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਝਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਕ੍ਰੋਸੀ ਕੁਕੜ' ਫੈਮਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਵਿਚ

ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਹੇਸੂਸ ਭੱਟ ਦੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਮਿਸਟਰ ਐਕਸ' ਵਿਚ ਵੀ ਨੋਰਾ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਦਿੱਤੇ ਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਉਬ ਵਿਚ ਉਹ ਪੂਰੀ ਜਗਨਾਥ ਦੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਨੋਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਏਥੇ ਕੇ ਤਾਂ ਇਹੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੀ-ਟਾਊਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਬਲੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ।

ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਲਿਜ਼ਾ ਹੇਡਨ ਨਾਲ ਇਕ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਫਿਲਮ ਸਕਰੀਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਰੋਲ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਲਾਘਾ ਬਟੋਰਨ ਵਾਲੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਲਿਜ਼ਾ ਹੇਡਨ ਫਿਲਮ 'ਦਾ ਸੌਕੀਨਜ਼' ਦੀ ਸੋਲੋ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਹੈ। 'ਦਾ ਸੌਕੀਨਜ਼' ਪੁਰਾਣੀ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮ 'ਸੌਕੀਨ' ਤੋਂ ਬੇਸਡ ਹੈ, ਪਰ ਲਿਜ਼ਾ ਦੇਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਓਰੀਜਨਲ ਫਿਲਮ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਐਕਟਿੰਗ ਕੁਦਰਤੀ ਰਹੇ।

'ਦਾ ਸੌਕੀਨਜ਼' ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਸੋਲੋ ਹੀਰੋਇਨ ਹੈ। ਚਾਰ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੋਲੋ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਹੋਣਾ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਿਸਕ?

ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮੰਨਦੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਹੁਤ ਐਕਸਾਈਟਿੰਗ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਕਰੈਕਟਰ ਦਾ ਐਕਸਾਈਟਿੰਗ ਹੋਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸੋਲੋ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਹੋਣਾ। ਹੁਣ ਕ੍ਰੀਨ ਨੂੰ ਲੈ ਲਓ, ਉਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਸੀ, ਪਰ ਰੋਲ ਬਹੁਤ ਐਕਸਾਈਟਿੰਗ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਜ਼ਾ ਵੀ ਆਇਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਵੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਰੋਲ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ।

ਤੁਸੀਂ ਕਾਫੀ ਐਕਸਾਈਟਿੰਗ ਹੋ, ਇਸ ਰੋਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ?

ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਲੀ-ਵੱਡੀ ਹੋਈ ਇਕ ਲੜਕੀ ਅਹਾਨਾ ਦਾ ਰੋਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਸੈਕ੍ਰੈਟ ਦੇ ਲਈ ਦੀਵੀਵਾਨੀ ਹੈ। ਅਹਾਨਾ ਦੇ ਕਰੈਕਟਰ ਦੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੋਲਦ ਹੈ, ਪੱਛਮੀ ਹੈ, ਕੰਪਲੀਕੇਟਿੰਗ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿੱਪਲ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਇਨੋਸੈਟ ਜਿਹੀ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਇੰਨੀ ਮਾਸੂਮ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਇੰਨੇ ਸੀਵੀਅਰ ਐਕਟਰ ਅਨੁਧਾ ਖੇਰ, ਅਨੂ ਕਵੂਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡਸ ਮਿਸਰਾ ਉਸ ਤੇ ਚਾਂਸ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਾਦਰ ਫਿਗਰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਬੋਟੀ ਵਰਗੀ ਮੰਨ ਕੇ ਉਸਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤੁਸੀਂ ਪਿਛਲੀ ਫਿਲਮ 'ਕੁਈਨ' ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੜਕੀ ਦਾ ਰੋਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕਿਰਦਾਰ ਕਿੰਨਾ ਅਲੱਗ ਹੈ?

ਦੇਖੋ, ਕੁਈਨੀ ਦੀ ਵਿਜੈ ਲਕਸਮੀ ਅਤੇ 'ਦਾ ਸੌਕੀਨਜ਼' ਦੀ ਆਹਨਾ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਵੇਂ ਵਿਵਰਮੀਜ਼ ਵਿਚ ਪਲੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਜੈ ਲਕਸਮੀ ਜਿਕੇ ਵਾਈਲਡ, ਭਰੋਸੇਵਾਲੀ, ਬੋਹੇਮੀਅਨ ਨੇਚਰ ਵਾਲੀ ਲੜਕੀ ਹੈ, ਆਹਨਾ ਬਹੁਤ ਸਵੀਟ ਅਤੇ ਸਿੱਪਲ ਹੈ।

ਮੈਂ ਚੰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਵਾਂਗੀ ਮਾਝੀ ਹਿੱਸਾ

ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਮਾਝੀ ਗਿੱਲ ਫਿਲਮ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ?

(ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ) ਜੀ ਹਾਂ! ਮੈਂ ਇਕ ਸ਼ਾਰਟ ਫਿਲਮ 'ਮਵਾਦ'

ਬਣਾਈ ਹੈ। ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਮਿਤ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਵਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। 20 ਮਿੰਟ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਭਖਦੇ ਸਮ-ਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਆਧ-ਪੰਚਿਰਿਤ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਰਵੀ ਕੇਸਰ ਅਤੇ ਮਿਤਾਲੀ ਜਗਤਪ ਵਰਦਕਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਹਨ। ਦਾਧੀ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਰਜਸ਼ ਗੋਦਾਰਾ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਸੁੰਟਿੰਗ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਚੁਰ੍ਹੀ ਜ਼ਿੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਕ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਵਜੋਂ ਤੁਸੀਂ ਵਾਹਿਨੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋ, ਫਿਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਣਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ?

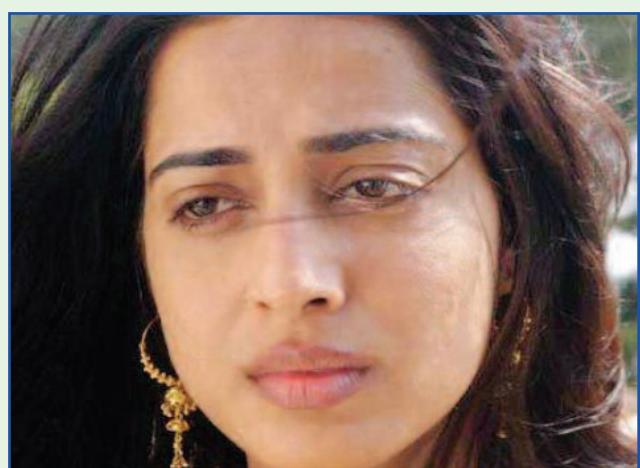
ਐਕਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ, ਦੋਵੇਂ ਅਲੱਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਠਿਆਂ ਮਿਲਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸੇ ਹੋਣਾ। ਫਾਰਮੂਲਾ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਮੈਨੂੰ ਕਰੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕ ਐਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਕੋਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਸਟੇਰੋ ਲਾਈਨ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਪੋਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਚੁਰ੍ਹੀ ਜ਼ਿੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਚੁਰ੍ਹੀ ਜ਼ਿੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

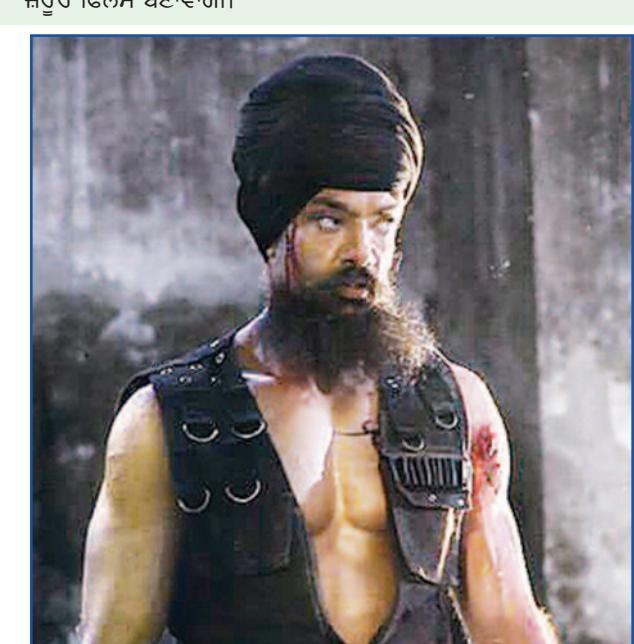
ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ।

ਕੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮੱਝੀਏ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਉਤਰਨ ਵਾਲੀ ਹੋ?

ਅਜਿਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟਿੰਗ ਕੈਰੀਅਰ ਵਿਚ

ਫੁਲਸਟਾਫ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਫੀਲਡ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮੈਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਦੇਵੇਂ ਕਮਾ ਸਕਦੀ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ 'ਮਵਾਦ' ਲੋਕ ਬਜਟ, ਸ਼ਾਰਟ ਫਿਲਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਪੈਸਾ ਜੁਟਾਉਣੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੈਂ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਕਰਦੀ ਰਹਾਂਗੀ। ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕਈ ਚੰਗੀ ਕਹਾਣੀ ਮਿਲੇਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰ ਫਿਲਮ ਬਣਾਵਾਂਗੀ।

ਬੰਦੇ ਦੀ ਧਾਰ 'ਚੋ ਨਿਕਲਿਆ 'ਯੋਧਾ'

'ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਏਕ ਲੜਾ ਤੱਬੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਹਾਉਂ' ਵਾਕ ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਯੋਧਾ' ਨੇ। ਮੁੱਢਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜਾਂਦਾ ਦਿੱਦੇ ਅਤੇ ਬੁਲਟ 'ਚੋ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜਦੋਂ ਕੁਲਜਿਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਚ ਐਂਟਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਯੋਧਾ-ਯੋਧਾ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪੁਰਾਂ ਹਾਲ ਗੰਜ ਗਿਆ। ਕਿਹੜੇ ਨੇ ਕਿ ਸੱਚ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਬੋਲਦੇ, ਕੁਝ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਗੀਤ

ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨਾਂ ਆਦਤਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਕੱਟੀਏ ਪੋਰੀਆਂ ਪੋਰੀਆਂ ਜੀ। ਆਦਤਾਂ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਆਦਤਾਂ ਜਾਸ਼ਦਰੂ ਤੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਇਲਾ ਆਪਣੇ ਅਂਡੇ ਕਾਂ ਦੇ ਆਲੂਣੇ ਵਿੱਚ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂ ਅਪਣੇ ਸਮਝ ਕੇ ਪਾਲਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਉਹ ਕੋਇਲਾ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਲਦੇ ਹਨ। ਕਹਵਤ ਹੈਨਾਂ ਕਿ, ਕਾਂ ਕਾਂਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹੰਸ ਹੰਸਾਂ ਵਿੱਚ। ਜਿਹੜੀ ਆਦਤ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੈ ਜਾਵੇ ਉਹ ਫਿਰ ਜਾਂਦੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਬੁਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤੇ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਾਲਾ ਚੰਗਾ। ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸਭ ਨੇ ਸੁਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਸਾਧੂ ਨੇ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਬਿੱਛੂ ਰੁਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਿੱਛੂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਬਿੱਛੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਧੂ ਦੇ ਹੱਥ ਤੇ ਡੰਗ ਮਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਡਿੱਗਿਆ। ਸਾਧੂ ਨੇ ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ ਨਾਂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿੱਛੂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਬਿੱਛੂ ਨੇ ਫਿਰ ਡੰਗ ਮਾਰਿਆ। ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਸਾਧੂ ਬਿੱਛੂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਧੂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਿਸ਼ ਬੋਲਿਆ, ਉਮਹਾਰਾਜ ਕਿਉਂ ਤੁਸੀਂ ਐਵੇਂ ਡੰਗ ਖਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਬਿੱਛੂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾ ਰਹੇ ਹੋ? ਉਸਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸਭਾਅ ਮੁਤਾਬਿਕ ਡੰਗਣਾ ਹੀ ਹੈ।” ਸਾਧੂ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, “ਬੇਟਾ ਇਹੀ ਚੀਜ਼ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣੀ ਸੀ। ਜੇ ਬਿੱਛੂ ਅਪਣਾਂ ਬੁਰਾਈ ਵਾਲਾ ਸੁਭਾਅ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਆਪਣਾਂ ਭਲਾਈ ਵਾਲਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਉਂ ਬਦਲੀਏ।” ਇਨਸਾਨ ਜਿਸ ਵੀ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਉਸਦਾ ਸੁਭਾਅ ਵੀ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਚਾਰ ਕਿਸਾਨ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਖੇਤੀਬੜੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਗੇ। ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ, ਵਧਾਰੀ ਵਧਾਰ ਦੀਆਂ ਤੇ ਬਾਬੂ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਦਿ ਆਦਿ। ਸਾਡਾ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਟੇਦਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦਾ ਬੜਾ ਸੌਕੀਨ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਲਾਗੇ ਕੋਈ ਮਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੀ ਜਾਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਘੁੱਗ੍ਹ ਵੱਟੇ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਦਮ ਕਰੰਟ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਫੌਰਨ ਸੱਧ ਵੰਗ ਸਿਰੀ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਆਮ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵੱਕੀਲ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਲਾ ਕੋਟ ਤੇ ਚਿਟੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਫਰਨਗ। ਲਾਡਰ ਤਾਂ ਹਰ ਥਾ ਆਪਣਾ ਖਦਰ ਦਾ ਡਰ ਸ
ਪਾਕੇ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੰਗੀਆਂ ਤੇ ਮਾੜੀਆਂ
ਆਦਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਡੀ ਅੱਛਰਾ
ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਹੱਡਾ ਰੋੜੀ ਚੌ ਇੱਕ ਦੇਸੀ ਕੜੂਰਾ ਚੁੱਕ ਕੇ
ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ। ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਥੇਰਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ
ਲੰਡਰ ਕੁੱਤਾ ਐ, ਇਹ ਘਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ। ਪਰ
ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਨਸਲ ਦਾ ਕੀ ਐ, ਆਪਾਂ ਇਸਤੋਂ ਕਿਹੜੇ
ਗਾਣੇ ਸੁਣ੍ਠੇ ਨੇ, ਘਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਹੀ ਤਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਆ।
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਲਵੇਰਾ ਖੁਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਮੁੰਡਾ ਭਰ ਭਰ ਬਾਟੇ
ਦੱਧ ਦੇ ਕੜੂਰੇ ਨੂੰ ਪਿਆਉਣ ਲੱਗਾ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ
ਭੁੱਡ ਮਾਰ ਕੇ ਖੁਅਏ ਕਿ ਕੌੜਾ ਹੋਏਗਾ ਤੇ ਵਧੀਆ ਰਾਖੀ
ਕਰੇਗਾ। ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਕਤੂਰਾ ਬੜਾ ਗੋਲ ਮਟੋਲ ਤੇ ਸੁਹਣਾ
ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਉ ਜਿਉ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ,
ਆਪਣੀਆਂ ਖਾਨਦਾਨੀ ਆਦਤਾਂ ਤੇ ਕਰਦੂਤਾਂ ਦੇ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗ
ਪਿਆ। ਘਰਦੇ ਭਾਂਡੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੱਟ ਆਉਂਦਾ ਤੇ
ਬਾਹਰੋਂ ਹੱਡੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਖੇਹ ਸਵਾਰਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆਉਂਦਾ।

ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ
ਜਿਉਂਗੀ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜੱਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਫੈਸਲੇ ਸਮੇਂ ਮੁੰਕੰਦਮੇ ਦੀ ਮਿਸਲ ਲੈ ਕੇ ਜਿਉਂਗੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ
ਇਕ ਥਾਮ ਕਰਮੇ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਬੈਠੇ
ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੀਕ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ
ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰ ਲੈਣਾ। ਕਈ ਵੇਰ ਕਈ ਕਈ ਦਿਨ ਫੈਸਲਾ
ਕਰਨ 'ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੋਰਾਨ ਜਿਉਂਗੀ ਦਾ
ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਤਾਂ ਘਰ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ
ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾ ਬਣੇ ਤਾਂ
ਨਵੀਂ ਜਿਉਂਗੀ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਸਜਿਸ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਲਜਮਾਂ

ਨ ਇਸ ਤਰਾਕ ਨੂੰ ਪਸਦ ਕਾਤਾ।
ਜਿਉਰੀ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉਪਰ ਕਾਫੀ
ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਜਿਉਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਇਕ ਮਹੀਨੇ
ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗ ਗਿਆ। ਗਰਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਹੇਲੀ ਤੇ
ਪੰਡਤ ਰਾਮਚੰਦਰ ਨੇ ਮਿਸਟਰ ਮੈਗਨਾਕ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਕੀਤਾ।
ਜਰਮਨਾਂ ਅਤੇ ਆਇਰਿਸ਼ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ
ਵੱਡੀਆਂ ਕੀਤੇ।

ਪ੍ਰੋ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹ ਸੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਰੱਕ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦੇਣੇ ਸਨ ਭਾਵ ਕਿ ਸਾਰਾ ਕੇਸ ਇਸ ਗਵਾਹ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮੰਨ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ?

ਅਣਾਣ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੱਕ ਮਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੈਰ
ਚੱਟਦਾ ਤੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਦੰਦੀਆਂ ਵੱਡ ਵੱਡ ਕੇ
ਜਖਮੀ ਕਰ ਦੇਂਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਬਰਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੰਹ ਮਾਰਨ ਦੀ
ਭੈਡੀ ਆਦਤ ਧੈ ਗਈ। ਸੰਗਲੀ ਖੋਲਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਹ ਚੌਂਕੇ
ਵੱਲ ਸ਼ਟ ਵੱਟ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਜੋ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਲੱਭਦੀ, ਝਪਟ
ਕੇ ਦੌੜ ਜਾਂਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਰੱਜ ਕੇ ਕੁੱਠ ਪਈ, ਪਰ
ਉਸਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਕੌਈ ਅਸਰ ਨਾਂ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਦਿਨ
ਹੱਦ ਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਸਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤਿਰਕਾਲਾਂ ਵੇਲੇ ਮੰਜੇ
ਉੱਤੇ ਚੌਂਕਤਾ ਮਾਰਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਲੱਗਾ। ਉਸਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ
ਨੇ ਥਾਲੀ ਉਸਦੇ ਅੱਗੇ
ਪਰੋਸ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ
ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ
ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ
ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ
ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਕੇ ਮੰਜੇ
ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ
ਥਾਲੀ ਗਾਇਬ
ਸੀਕੱਤ ਰੋਟੀਆਂ
ਥਾਲੀ ਸਮੇਤ ਚੁੱਕ ਕੇ
ਫਰਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਕੀ ਲੱਭਣੀ ਸੀ, ਥਾਲੀ ਤਿੰਨਾਂ
ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਗਹੁਰਿਆਂ ਚੋ ਲੱਭੀ। ਫਿਰ ਸਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ
ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਈ ਕਿ ਇਹ ਕੁੱਤਾ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ
ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਸੰਗਲੀ ਪਾ ਕੇ
ਉਸਨੂੰ ਹੱਡਾਰੋੜੀ ਲਿਜਾ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਹੱਡਾ ਰੋੜੀ ਵੇਖਕੇ
ਉਸਨੂੰ ਐਨਾਂ ਚਾਅ ਚਤੁੰਡਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਪਰਤ
ਕੇ ਨਾਂ ਵੇਖਿਆ। ਹੱਡਾ ਰੋੜੀ ਉਸਦੇ ਐਨੀਂ ਰਾਸ ਆਈ ਕਿ
ਬੋਡੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲੰਡਰ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦਾ
ਸਰਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ।

ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਬੈਚੇਮੇਟ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੂੰ
ਡਾਇਰੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਬੜੀ ਭੈਤੀ ਆਦਤ ਸੀ। ਉਹ ਦਿਨ ਭਰ
ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ
ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਲਿਖ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਲਿਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ
ਹੁੰਦੀਆਂ। ਉਸਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੌਜ ਸੀ। ਉਹ ਦੋ
ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਆਰਮ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਡਾਇਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ
ਪੜ੍ਹੁ ਲੈਂਦੀ। ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਰਤੂਠਾਂ ਬਾਰੇ
ਗਿਆਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ ਜੁੱਤੀ ਖੜਕਾਂ। ਉਸਨੂੰ
ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਬੜਾ ਮੱਥਾ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਕਿਹੜਾ ਜਸਵੰਤ
ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਏ? ਕਿਉਂ ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਸਿਆਪੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ
ਏ, ਕਿਉਂ ਰੋਜ਼ ਘਰਵਾਲੀ ਤੋਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਖਾਂਦਾ ਏ? ਉਸਦਾ
ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜਦੋਂ ਡਾਇਰੀ ਦਿਖ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ
ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਲਿਖੇ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ
ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਆਖਿਰ ਜਦੋਂ ਤਲਾਕ ਤੱਕ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ
ਜਾ ਕੇ ਉਸਦੀ ਆਦਤ ਛੁੱਟੀ। ਪੁਲਿਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ
ਡਿਊਟੀ 24 ਘੰਟੇ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਸਮੇਂ ਵਰਦੀ
ਪਾਉਣੀ ਲਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਵਰਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ
ਦੀ ਸਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਟੂਟ ਅੰਗ ਬਣਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪੁਲਿਸ
ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਸਿਵਲ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਣਣੇ ਪੈਣ ਤੋਂ ਉਹ
ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਆਈਟਮ ਵਰਦੀ ਦੀ ਜਰੂਰ ਵਿੱਚ ਫਸਾ
ਲੈਣਗੇ। ਪੈਂਟ ਕਮੀਜ਼ ਸਿਵਲ ਦੀ ਪਕੇ ਪੱਗ ਖਾਕੀ ਬੰਨ੍ਹ
ਲੈਣਗੇ, ਜਾਂ ਬੂਟ ਲਾਲ ਪਾ ਲੈਣਗੇ। ਜੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਾਂ ਕਰਨ
ਤਾਂ ਖਾਕੀ ਜੁਰਾਬਾਂ ਜਾਂ ਲਾਲ ਫਿਟੀ ਤਾਂ ਪੱਗ ਬੱਲੇ ਜਰੂਰ
ਹੀ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਣਗੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਿਸੇ
ਮੁਲਜ਼ਿਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਸਿਵਲ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿੱਚ
ਡਿਊਟੀ ਲਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਬੜਾ ਸਮਝਾ ਕੇ ਭੇਜੀ ਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਹਰਕਤ ਨਾਂ ਕਰਿਓ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਤੁਹਾਡੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ
ਇਲਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਫੋਨ ਆ

ਜਾਵੇਗਾ, ਉਭਾਜੀ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ। ਬੱਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੋਲਦੀ
ਜੀ। ਅੱਜ ਕੀ ਵਾਕਾ ਹੋਗਿਆ? ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ
ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਤੁਰੀ ਫਿਰਦੀ ਆ॥” ਹਾਰ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਾਪਾਰ
ਹੀ ਬੁਲਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਬੱਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਪਛਾਣ
ਲਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਛੇਟੇ ਹੋਏ ਬਦਮਾਸ ਨੇ ਤਾਂ ਪਛਾਣ ਹੀ ਲੈਣਾ
ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਗੁਪਤ ਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਗਿਆ
ਸਾਡੇ ਦੇਸੀ ਜੇਮਸ ਬਾਂਡਾ ਨੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਹੀ ਬੱਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ
ਚਾਹ ਭੇਜਣ ਦਾ ਆਰਡਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ
ਇਹ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦੇਂਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਾ
ਕਰੋ, ਅਸੀਂ ਬੜੇ
ਗੁਪਤ ਕੰਸ ਆਏ
ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਘੁੰਗਰਾਲੀ
ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਜ਼ਰ
ਗੱਪੀ ਅਪਣੇ
ਭਿਆਨਕ ਗੱਪ
ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਦਦ
ਕਰਕੇ ਜਾਹਿਓ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਦਦ

ਦੁਡਾਂ

ਸਿੱਧੂ ਐਸ.ਪੀ

ਕਰੇ, ਅਸੀਂ ਬੜੇ
ਗੁਪਤ ਕਮ ਆਏ
ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਘੁੰਗਰਾਲ
ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਜ਼
ਗੱਪੀ ਆਪਣੇ
ਭਿਆਨਕ ਗੱਪ
ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਦਤ
ਕਰਕੇ ਜਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਦਤ
ਵਾਲੀ ਚੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਬੇਇਂਜਤੇ

ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁੱਟ ਖਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਬੇਇਂਜਤੀ ਕਿਨੀ ਵਾਰ ਹੋਈ, ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ। ਪਾਇਰ ਏਰੀਏ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਦਮਾਸ਼ ਪਿਆਰੇ ਨਵੇਂ ਪਿੰਡੀਏ ਦੇ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਲਾਸ ਭੂਮ ਦੇ ਪੁਲ ਤੋਂ ਲੰਭੀ ਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ। ਬੰਦੇ ਦੇ ਘਰਵਾਲੇ ਚੰਗੀ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਬਦਾਅ ਪਵਾਂ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਾਸੀਂ ਧੂਆਂ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ। ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਦਬਕੇ ਸੁਣ ਸੁਣ ਅੱਕੇ ਸੜੇ ਐਸ. ਐਚ. ਉ. ਨੇ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਨਾਮੀਂ ਬਦਮਾਸ਼ ਤੇ ਸਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹਸਪਤਾਲ ਲੰਮੇ ਪਾ ਛੱਡੇ, ਪਰ ਕਤਲ ਨਾਂ ਲੱਭਾ। ਨਾਜ਼ਰ ਕਿਤੇ ਬੰਸ ਤੇ ਬੈਠਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰੀਆ ਉਸੇ ਕਤਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਤ ਕਾਤਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭੇ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੌਣ ਕਤਲ ਕਰ ਗਿਆ। ਨਾਜ਼ਰ ਅੰਦਰਲਾ ਕੀਤਾ ਕੁਲਬਲਾ ਉੰਠਿਆ। ਬੜੇ ਟੋਹਰੇ ਨਾਲ ਮੱਛਾਂ ਨੂੰ ਵੱਟ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸੁਰ ਲੈਣ, ਉਹੁੰ, ਅਥੇ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭਾ। ਕਤਲ ਕਿਵੇਂ ਲੱਭ ਜਾਓ? ਅਸੀਂ ਐਵੇਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ?" ਮੁਖਬਰਾਂ ਦੇ ਕੰਨ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ। ਮਿਟੇ ਮਿਟੇ ਖਬਰ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਐਸ. ਐਚ. ਉ. ਨੂੰ ਖਸੀਆਂ ਚੜ੍ਹ ਗਈਆਂ। ਥਾਣੇ ਲਿਆ ਕੇ ਨਾਜ਼ਰ ਦੇ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਹੱਡ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗੱਲ ਨਾਂ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਆਖੀਦੀ ਨਾਜ਼ਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਨਤ ਕੀਤੀ। ਗੁਆਂਢ ਪਿੰਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵੀ ਨਾਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਥਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਥਾਣੇ ਕਹਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਨਾਜ਼ਰ ਦੀ ਜਾਨ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਕ ਵਾਰ ਨਾਜ਼ਰ ਆਪਣੇ ਸਾਂਚੂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਗਿਆ। ਜਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਚੂ ਕੋਲ ਸਿਵਲ ਕਪਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤ ਥਾਣੇਦਾਰ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਥਾਣੇਦਾਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਫੀਸ ਵੇਚਣ ਦੇ ਧੰਨੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਾਜ਼ਰ ਨੇ ਵੀ ਚਲਦੀ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਛੁਰਲੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, "ਭਾਉ ਜੀ, ਫੀਮ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੇਚੀ ਸੀ ਲੱਕ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੌਰਡ ਟਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਲਾਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨਾਜ਼ਰ ਨੇ?" ਸਾਂਚੂ ਦੇ ਰੰਗ ਉੱਡ ਗਏ। ਉਹ ਹੌਲੀ ਜਿਹਾ ਨਾਜ਼ਰ ਦੇ ਕੰਨ ਚ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਸਾਹਬ ਨੇ। ਨਾਜ਼ਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਕੁੱਟ ਯਾਦ ਆਂਦੀ ਹੈ। ਤੱਤ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਪਿੰਡਾ ਪਾਣੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਮਾਡਲ ਆਦਤ ਕਾਰਨ ਰਹਿ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾ ਸਕਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ

ଆମ୍ବାଦି

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧ ਐਸ.ਪੀ

ਉਪਰ ਭਾਜੀ ਵੇਚੀ ਐਵੇਂ ਚਾਰ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਈ ਸੀ।”
ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਸੁਣਕੇ ਸਹੇ ਵਾਂਗ ਕੰਨ ਕੱਸ ਲਏ। ਸਾਂਝੂ ਨੇ
ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਹ
ਮੰਹ ਫੌਟ ਤੇ ਗਪੋੜੀ ਆਦਮੀ ਹੈ, ਇਸਨੇ ਅਫੀਮ ਸਿਵਾਹ
ਵੈਚਣੀ ਹੈ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਯਕੀਨ ਆਇਆ।
ਉਸਨੇ ਤੀ ਤੁਹਾਂ ਤੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸ਼ਾਬਦ ਲਾਗ

ਇਸ ਹਾਤਾਂ ਦਾ ਇਨਸਾਨੀ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ
ਸਬੰਧਿਤ ਇਕ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ
ਸਹਿਰ ਵਿੱਚ ਚੌਰਾਂ ਦੇ ਬੜਾ ਗਦਰ ਮਚਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।
ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਚੌਰੀਆਂ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਦਮ
ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੋਤਵਾਲ ਬੜਾ ਦੁਖੀ ਸੀ। ਉਹ ਗਜ਼ਤਾਂ
ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਨਾਕੇ ਲਾ ਲਾ ਕੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ ਪਿਆ
ਸੀ। ਕਈ ਰਾਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁੱਡਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੌਰ ਬੜੇ ਚਲਾਕ ਸਨ।
ਵਾਰਦਾਤ ਕਰਕੇ ਬੜੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਖਿੱਕ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਰਸੇ ਤੋਂ ਭਿੜਕਾਂ ਖਾ ਕੇ ਕੋਤਵਾਲ
ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਦੀ ਵਿੱਚ ਗਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਵੇਖਕੇ ਚੋਰ
ਰਾਹ ਛੁੱਡਕੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣਾ। ਜੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ
ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਚੋਰ ਸਿੱਧੇ ਹਿੱਕ ਵਿੱਚ
ਵੱਜਣਗੇ ਤੇ ਕਾਬੂ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਚੋਰਾਂ
ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ
ਕਿ ਜੇ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ
ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣਗੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਕੜੇਗਾ
ਨਹੀਂ। ਉਹ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਖਤੀ ਤੋਂ ਪਰੋਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਉਸਦਾ
ਧੰਦਾ ਵੀ ਮੰਦਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੋਹਰਾਂ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ
ਬੰਦੇ ਭੇਸ ਬਦਲ ਕੇ ਭੇਸ ਦਿੱਤੇ।

ਦੋਹਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਚੇਰਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅ ਨਾਂ ਲੱਗਾ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੇਰ ਟੱਕਰਿਆ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਘੁੰਮਦੇ ਘੁੰਮਾਉਂਦੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਤੜ੍ਹਕੇ ਪਹਿਰ ਦੋਹਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਚੌਕ ਵਿੱਚ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾ ਗਈਆਂ। ਚੇਰ ਭੇਸ ਧਾਰੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਭੇਸ ਧਾਰੀ ਚੇਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਪਾਹੀ ਹਨ। ਸਿਪਾਹੀ ਭੇਸ ਧਾਰੀ ਚੇਰਾਂ ਨੇ ਚੇਰ ਭੇਸ ਧਾਰੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਇਹ ਚੇਰ ਹਨ।

ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਚੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ, “ਹਾਂ ਭਾਈ, ਕੁਝ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਨਹੀਂ?” ਅੱਗੋਂ ਚੋਰਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰਾ ਸਾਨੂੰ ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੱਭਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਭਾ ਕੁਝ? ” ਸਿਪਾਹੀ ਬੈਲੇ, “ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਅਇਆ।” ਦੋਹਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਦੋਹਵਾਂ ਨੇ ਖਾਲੀ ਹੱਥੀਂ ਜਾ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਜੋ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਸੁਣਕੇ ਕੋਤਵਾਲ ਨੇ ਤੇ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੱਥਾ ਪਿੱਟ ਲਿਆ।

ਹੱਥ ਆਇਆ ਸਿਕਾਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਵੇਖਕੇ
ਕੋਤਵਾਲ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਗਲ ਪੈ ਗਿਆ, “ਉਦੇ ਮੁਰਖੇ, ਉਹ
ਸਿਪਾਹੀ ਨਹੀਂ ਚੋਰ ਸਨਾ ਜੇ ਉਹ ਸਿਪਾਹੀ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ
ਚੋਰਾਂ ਵਾਲਾ ਭੇਸ ਵੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਬੋਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਨਾ ਕਰਦੇ?”

ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਵੀ ਚੋਰਾਂ ਦਾਲਾਲੇ ਛਿੱਤਰ

ਲਾਹ ਲਿਆ, “ਉਣੇ ਅਕਲ ਦੇ ਰਸ਼ਮਣੋਂ, ਜੇ ਉਹ ਚੌਰ ਹੁੰਦੇ
ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਭੱਜ ਨਾਂ ਜਾਂਦੇ? ਉਹ ਭੇਸ ਬਦਲੇ ਹੋਏ
ਸਿਪਾਹੀ ਸਨ। ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਉ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ
ਮੂਰਖ ਈ ਸਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਪਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ
ਹਵਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋਣਾਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਸਹੀ
ਕਿਹਾ ਏ ਕਿ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਦੀ ਆਦਤਾਂ
ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀਆਂ।”

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੋਂ ਗਵਾਹੀ
ਦੇਣ ਲਈ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ
ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹੋ, ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਰਕਾਰ
ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲ
ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ
ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਜੋ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰੇ. ਜੋਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤਾ
ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਚਲਾਏ ਗਏ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਕਈ
ਮੁਕੱਬਦਿਆਂ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਬੱਦੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਪੇਸ਼
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਥੋਂ ਹਕੂਮਤ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤੀਆਂ, ਜਥਰ
ਤੇ ਜੁਲਮ ਨੂੰ ਨਾ ਸਹਿ ਸਕਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਅਦਾ ਮੁਆਫ
ਗਵਾਹ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਬੇਗੁਨਾਹ
ਮੇਰੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਲਟਕਾਏ ਗਏ ਤੇ
ਕਈ ਅਜੇ ਤੱਕ ਲੰਮੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਕੈਦਾਂ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ।
ਅਜ ਮੈਂ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਾ
ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਥਰ, ਧਮਕੀ ਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਦਾ ਇਸ ਵੇਲੇ
ਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ
ਹਾਜ਼ਰ-ਨਾਜ਼ਰ ਸਮਝਦੇ ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਹੀ ਦਿਆਂਗਾ। ਮੈਨੂੰ
ਇਸ ਮੁਕੱਬਦਮੇ ਸੰਬੰਧੀ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਨਾ ਹੀ
ਮੈਂ ਮਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰੋ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸਨਸਥੀ ਫੈਲ ਗਈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਤੇ ਜੱਜ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਪੀਲੇ ਪੈ ਗਏ। ਜੱਜ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੜੀਤ ਹੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਮਾਗ ਨੀਕ

ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਿਆਨ ਮਿਸਲ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਗਵਾਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਿਨ ਹੋਵੇਗੀ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖਬਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਡਾਫ਼ਿਆ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਜਗਭਰ ਸਾਜ਼ਸ ਕੇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਗਵਾਹ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮੱਕਰ ਗਿਆ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮੁੜ ਪਹਿਲਾ ਵਾਲ ਬਿਆਨ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਗਲ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾਨ੍ਹ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੇ ਇਕ ਪਾਗਲਖਾਨੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਆ, ਜਿਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਗੁਜਾਰੇ। ਭਾਈ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਕੰਦੋਲਾ ਜਲਧਰ ਵਾਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਮਾਗੀ ਹਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਸੀ। ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਆਏ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਲੈ ਗਏ। ਭਾਰਤ ਆ ਕੇ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੀ ਬੀਤੀ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਪਹਿਲੀ ਹੋਰਾਨੀ ਵੱਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਾਗਲਖਾਨੇ ਕਟਾਏ ਪਈਆਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੌਂ ਅੱਜ ਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਗੁਲਾਮ ਭਾਰਤ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ? ਕੀ ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਤਸ਼ਦਿਸ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬੇ-ਦੋਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਜੁਰਮਾਂ ਮੰਨਵਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗੇ? ਪ੍ਰੋ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ

ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ. ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਪਿੱਛ ਢਿਡਿਆਲ ਜਿਲਾ ਜਲੰਧਰ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਕੇਵਲ ਇਕੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਉਸ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜੁਲਮਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦਸਤਾਨ ਦੱਸੀ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਿ-
ਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚੁੱਧ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਤਕਰੇ
ਤੇ ਮਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗੁਲਾਮੀ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਅਸਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ
ਲਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਪਾਸੋਂ
ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ ਹਥਿਆਰ ਉਠਾਏ ਸਨ
ਤੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਮਦਦ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ
ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਥਿਆਰ ਚੱਕ ਕੇ ਤੇ ਜਰਮਨ ਕੋਲਾਂ ਮਦਦ ਲੈ
ਕੇ ਕੋਈ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਗੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ
ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਹੀ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ
ਗੁਆਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਝੂਠੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਸਜਾਵਾਂ ਦੁਆਰੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ
ਨੇ ਹਰਚਰਨ ਦਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦਿਆਂ
ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਸਤਾਂ ਨੂੰ
ਫਾਂਸੀ ਤੇ ਵੀਹ ਤੋਂ ਵਧ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੋਈ। ਬਰਮਾ ਵਿਚ
ਇਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਪੱਜ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਤੇ ਵੀਹ ਤੋਂ ਵਧ ਨੂੰ
ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੋਈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜੋਯੇ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ
ਗਵਾਹੀਆਂ ਕਾਰਨ ਦਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਆਦਾ ਗਾਦਰੀਆਂ ਨੂੰ
ਫਾਂਸੀ ਤੇ ਵੀਹ ਤੋਂ ਵਧ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੋਈ ਸੀ।

ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਘਟਦੇ ਉਭਾਰ ਅਤੇ ਵਧਦੇ ਨਿਘਾਰ

-ਸੁਖਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਫੇਅਰਡੀਲਡ
707-419-6040

ਬਾਵੇਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਛਾਣ ਕਾਫ਼ੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਚੰਗੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਿੱਖੀ ਦਿਯ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਕੈਨੇਡਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁਲਕ, ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਸ਼ਾਂ ਗੁਰਾਂ ਦਾ, ਪੀਰਾਂ ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਦਾ, ਜਿਸਦੇ ਜ਼ਰੇ ਜ਼ਰੇ ਵਿਚ ਪੀਰੌਂ ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰਨ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੋਕ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੁੰਗਰ ਰਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਾਰਨ ਆਤਮਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਦਾ ਨਿਘਾਰ ਦਿਨ ਵਧਦਾ ਚਲਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਉਪਰ ਵਪਾਰਕ ਰੁਚੀਆਂ ਭਾਰੂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਸੰਤੋਖ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਪੈਰੋਂ ਪੈਰ ਦਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਨਮ ਜਪੋ, ਵੰਡ ਫੁੱਕ ਬੱਸ ਪੜ੍ਹੁਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੁਹਾਨੀਅਤ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਤਮਕ ਤੱਕ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦਿੱਤੀ ਦਿਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਕੋਈ ਸੁਚੱਜਾ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ।

ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਾਲੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ਼ ਜੋ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਰਹੁਸਵਾਦ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਉਪਰ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਢੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪਸਾਰ ਲਈ ਕੌਮ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਅੱਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੌਮ ਵਿਚ ਈਰਖਾ, ਸਾਤਾ ਅਤੇ ਸਨਕੀਪੁਣਾ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਹਾਲੇ ਵੀ ਨਫਰਤ, ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਹਿੱਸਾ

ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੱਦੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪਟੋਧਾਤ, ਈਰਖਾ ਅਤੇ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਹੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਰੋਜ਼ੀ ਦੇ ਜੁਗਤ ਲਈ ਕਿੰਨੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਦੀਆਰਥੀ ਬਣ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬਿਨਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਇਕੱਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪ੍ਰੇਸਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ੋਂ ਤਾਂ ਉਹ ਆਉਂਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਫੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਮਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਇੱਥੋਂ ਆ ਕੇ ਜਿਸ ਭਾਅ ਉਸਦੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਹ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁਰਾ ਪੁਰਾ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਥੋਂ ਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਲਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਛਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲੀਅਤ ਤਾਂ ਉਪਰ ਵਾਲਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਇਨ੍ਹ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਹਾਲੇ ਵੀ ਨਫਰਤ, ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਹਿੱਸਾ

ਜੇ ਕਿ ਇਕ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਥੋਂ ਆ ਕੇ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪਸੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ, ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਆਤਮਕ ਬਲ ਲੈਣ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਕੈਮ ਦੇ ਵਾਰਸਾ ਨੂੰ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਬੋਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲ ਮੰਗੇ, ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਕਰੋ, ਉਸਦੇ ਭਾਣੇ ਨੂੰ ਮਿਠਾ ਕਰਕੇ ਮੰਨੋ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ, ਕੋਰਟਾਂ ਤੇ ਕਚਿਹੀਆਂ, ਇਕ ਦੁੱਜੇ ਤੇ ਤੁਹਮਤਬਾਜੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਜ਼ੀਆਂ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾਵਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਬੱਚੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਇਕ ਕੋਰੀ ਸਲੇਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੀਦਾ ਹੋਣਗੇ?

ਜੇ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਚੰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਜਿਸ ਭਾਅ ਉਸਦੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਹ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁਰਾ ਪੁਰਾ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਥੋਂ ਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਲਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਛਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਿੱਛੋਂ ਬੱਚੇ ਕੇਵਲ ਟੀ. ਵੀ., ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਆਈ ਪੈਂਡ ਵੇਖਣ ਜੋਗੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸੋ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਪੱਕ ਹੋ ਲਈ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ਹੀ ਹਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਬੱਚੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਸੁਖਰੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਗੁਣ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤਾਂ ਕੱਦੋਂ ਦੇ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਕਦੀ ਬੋਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਕਚਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਜਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਣ ਮੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਪਾਸੋਂ ਸੁਣਦੇ ਸਨ। ਸੋ ਸਾਡੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਧੇਦਾ ਕਰਿਏ ਕਿ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਬੱਚੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਐਸਾ ਧਰਮ ਨਹੀਂ, ਜਿਸਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇੰਨੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਹੋਣ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਮਾਣਮੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਹਨ।

ਅਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥਾਂ ਲਈ ਗਿਲਿਆਂ ਸਿਕਵਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਕਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਅਣਊਚਿਤ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਫ਼ਾਈਆਂ ਦੇ ਕੇ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ। ਸੋ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹ ਤਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮਾਂ ਬਾਪ ਜਿਆਦਾਤਰ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰੁਝੋਂ ਰਿਹਿਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਵਾਹਗਾ ਬਾਰਫਲ ਤੇ 'ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਿੰਸਾ' ਨਾਲ ਕਿਹੜਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੁਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਬੀ. ਜੀ. ਵਰਗੀਜ਼

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕੌਂਝ ਯਾਦ ਦਿਵਾਈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਤੱਤੀ ਨਾਲ ਹੋਣਾਂ ਵੱਲ ਤਿਲਕਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੱਤਵਾਦੀ ਧਿੱਤਿਆਂ ਨੇ ਵਾਹਗਾ ਬਾਰਫਲ ਤੇ ਬਾਹਰਫਲ ਦਿਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿਨਸਪਾਲ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਦੋਕਿ 200 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਲ ਕਿਹੜਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਸੇਵਾਏ ਪਾਗਲਪਨ ਦੇ ਇਹ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੱਡੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਹਫ਼ਤੇ 'ਕੁਫ਼ਰ' ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿਨਸਪਾਲ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਦੋਕਿ ਸੇਵਾਏ ਪਾਗਲਪਨ ਦੇ ਇਹ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵ

ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਪਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬੀ.ਜੇ. ਪੀ.ਦੀ ਹੁੰਝਾ ਫੇਰ ਜਿੱਤ ਨੇ ਮਿਥ ਤੇਜ਼ ਦਿੱਤੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਥਲ ਪ੍ਰਗਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰੀਜਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਈ 2014 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਇਹ ਮਿਥ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਮੀਕਰਨ ਬਦਲ ਕੇ ਹੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 15 ਅਕਤੂਬਰ 2014 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮੌਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੁੰਝਾ ਫੇਰ ਜਿੱਤ ਦਿਵਾਕੇ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਗੁਆਂਡੀ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਬਲਬਲੀ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਪ੍ਰੇਤੂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇਸ ਜਿੱਤ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ 1967 ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਹੀ 6 ਵਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਬਦਲਣ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਰਾਮ ਅਤੇ ਗਿਆ ਰਾਮ ਦੀ ਮਿਥ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਹੀ ਇਹ ਮਿਥ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਕਰਕੇ ਸਥਾਈ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਛਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 1980 ਵਿਚ ਚੌਧਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 40 ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਦਲ ਬਦਲੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਅਕਤੂਬਰ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ 50 ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦਲਬਦਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਨ। 45 ਦਲ ਬਦਲ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 12 ਨੇ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੇ ਟਿਕਟਾਂ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਵਿਚੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿਆਹੇ ਵੇਟਰਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ 4 ਹੀ ਜਿਤਾਏ। ਮਈ 2014 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰੂ ਹੋਈ ਮੌਦੀ ਲਹਿਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੱਠੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਚ ਹੌੜ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਜਨਵਰੀ 2015 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਵਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪ੍ਰੇਤੂ ਸਿੱਖ ਵੇਟਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 9 ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਤਾਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ ਨੂੰ ਅਸੀਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸੀਟ ਕਾਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਬਲਬੋਰ ਸਿੱਖ ਇਨੈਲੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜੇਤੁ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਇਨੈਲੇ ਨਾਲ ਸਮੱਝਤਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪ੍ਰੇਤੂ ਸਿੱਖ ਵੇਟਰਾਂ ਨੇ ਇਨੈਲੇ ਨਾਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ 90 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ 47 ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ, 19 ਇਨੈਲੇ, 15 ਕਾਂਗਰਸ, 2 ਹਜਕਾਂ, 1 ਬੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਅਤੇ 5 ਅਜਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ 4 ਸੀਟਾਂ ਸਨ ਜੋ ਵੱਧਕੇ 47 ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੇਟਾਂ ਦੀ ਫ਼ੀਸਦੀ 9 ਤੋਂ ਵੱਧਕੇ 33.20 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ 40 ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ 15 ਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੀ ਫ਼ੀਸਦੀ 35.1 ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 20.6 ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟੜ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜ਼ਜੇਦਾਰੀ ਖਤਮ ਕਰ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ (94178 13072)

ਇੱਤੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਇਹ ਦੂਜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੈ। 1966 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਗਵਤ ਦਿਆਲ ਸਰਮਾ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਲਾਲ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਕਵਜ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੌਥਾ ਲਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਵੀ ਲਾਲ 2 ਵਾਰ 1977ਤੋਂ 79 ਅਤੇ 1987 ਤੋਂ 89 ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਲਤਕਾ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੌਟਾਲਾ 3 ਵਾਰ, ਬੰਸੀ ਲਾਲ 3 ਵਾਰ 1968 ਤੋਂ 75, 1986 ਤੋਂ 87 ਅਤੇ 1996 ਤੋਂ 99 ਅਤੇ ਜਨਨ ਲਾਲ ਵੀ 2 ਵਾਰ 1979 ਤੋਂ 86 ਅਤੇ 1991 ਤੋਂ 96 ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਲ ਪਰਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਦਾ ਪੋਤਾ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਚੌਟਾਲਾ ਅਤੇ ਪੋਤ ਨੂੰ ਨੈਨਾ ਚੌਟਾਲਾ, ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਦੀ ਨੂੰ ਕਿਰਨ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਭਜਨ ਲਾਲ ਦਾ ਪੁਤਰ ਕੁਲਦੀਪ ਬਿਸਨੋਈ ਅਤੇ ਨੂੰ ਨੂੰ ਰੇਨੂਕਾ ਬਿਸਨੋਈ ਦੋਵੇਂ ਪਤਨੀਆਂ ਵਿਧਾਨਕਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੁਲ 1351 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 1122 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮਾਨਤਾਂ ਜਬਤ ਹੋ ਗਈਆ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ 229 ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜਮਾਨਤਾਂ ਬਚਾ ਸਕੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 90 ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਅਤੇ 139 ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਿਵਾਨੀ, ਅਸੰਧ, ਕਰਨਾਲ, ਅਟੇਲੀ, ਗੁੜਗਾਊ, ਬਲਮਗੁਰਾਂ ਅਤੇ ਇੰਦਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤਾਂ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਬਚੀ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮਾਨਤਾਂ ਜਬਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਐਨੋ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਮਾਨਤਾਂ ਜਬਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 37, ਇਨੈਲੇ ਦੇ 23 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 12 ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਮਾਨਤਾਂ ਜਬਤ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ, ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਿਰਿੰਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਖਾਤਾ ਵੀ ਖੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੁਲ 53608 ਵੇਟਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਾਂ

ਵੇਟਰਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜਾਂ ਵੱਸੋਂ ਵਾਲੇ ਸਿਰਸਾ, ਫਿਤਹਬਾਦ ਅਤੇ ਜੀਂਦਿ ਜਿਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 10 ਇਨੈਲੇ ਨੇ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਦੀ 22 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੱਸੋਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਲ ਵੱਸੋਂ ਦੀ ਪੰਜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਟੋਹਾਣਾ ਅਤੇ ਉਚਾਣਾ ਦੋ ਸੀਟਾਂ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਨੇ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਚਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਪਛਿਆਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੋਨੀਆਂ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਜਾਬਰਟ ਵਾਡਰਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਚੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆਂ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਦੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਘਟਾਲੇ ਕਰਕੇ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਜੇਲ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪ੍ਰੇਤੂ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਕੇ ਉਹ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰੇਤੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਰਿਸਟਾਚਾਰ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੋਨੀਆਂ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਜਾਬਰਟ ਵਾਡਰਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਚੋਣ ਦੇ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆਂ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਪਛਿਆਣਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਵਸਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਪੱਤੱਖ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਪਿਛਾਂਹਿੱਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਹਾਮੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪੱਤੱਖਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਖੱਪ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਭਾਰੂ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਆਰ ਵਿਆਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਪ੍ਰਵਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਚੋਣ

ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੀਗ : ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੀ ਲਾਭ ਹੋਇਆ

ਬੀਤੀ 30 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ 'ਚ ਯੂ. ਕੇ. ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਸਰ ਜੇਮਜ਼ ਬੀਵਨ ਨੇ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਆਪਣੇ ਘਰ 'ਚ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ (1914-1918) ਦੀ ਸ਼ਾਬਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਯੂ. ਕੇ. ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਮਾਈਕਲ ਫੈਲਨ ਖਾਸ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਉਥੇ ਪੁੱਜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਚ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਅਦੂਤੇ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਪੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਵੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਸੀ। ਬਤੇ ਵੱਡੇ ਸਾਈਜ਼ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ, ਜੋ ਜੰਗ ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਸਨ, ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲੰਡਨ 'ਚ ਬੜੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਹਨ, ਯਾਤਰੂ ਉਥੇ ਅਨੁਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਦੀਵੀ ਯਾਦ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। 100 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੈਕਨਲੋਜੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੀਆਂ ਲਤਾਈਆਂ ਵਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਜੰਗ 'ਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ 10 ਲੱਖ ਫੌਜੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ 75,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, 30,000 ਲਪਤਾ ਸਨ ਤੇ 1 ਲੱਖ 37000 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀਆਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਪੰਜਾਬ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੌਜੀਆਂ 'ਚ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜੰਗ ਕੌਮ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਹਰ ਹੀਲਾ ਵਰਤਿਆ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਰਧ, ਮਿਸਰ ਤੇ ਉਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਜੰਗੇ-ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਲੈ ਗਏ। ਜੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜੰਗ ਦੀਆਂ ਛਾਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ

ਬਹਾਦਰੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟਿਆਲਾ ਸਟੇਟ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਲ ਕੀਤਾ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਮੈਦਾਨੇ-ਜੰਗ 'ਚ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਹੱਸਲੇ ਵਧਾਏ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜੋ 'ਵਰ ਕੌਸਲ' ਬਣਾਈ, ਉਸ 'ਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੌਸਲ ਦੀ ਫੌਟੋ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਤੀ ਬਾਗ ਮਹਿਲ ਪਟਿਆਲਾ 'ਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਸ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਖਮੀ ਵੀ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਦਦ ਬਦਲੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਜੰਗ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਈ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਪਿਛੋਂ (1849) ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ 'ਚ ਬਤਾ ਘਟਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜ ਕਦੇ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਦੁਸ਼ਮਣ ਫੌਜ ਕਰਕੇ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਯੇ ਸੀ ਕੇ ਏਥੇ 'ਤੇ ਹੋਰੀ ਜਾਣ ਵੀ ਸੀ।

ਅੰਗੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਕਾ ਲਹਿਰ ਨਾਮਯਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਉਧਰ ਕੈਨੋਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਪੁੱਜੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਾਮਾਗਟਾਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਵਾਕਿਆ ਵੀ 1914 'ਚ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੰਗੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜੋਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਜੋ ਫੌਜੀ ਬਾਹਰ ਗਏ ਤੇ
ਵਾਪਸ ਆਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ
ਪ੍ਰਣ ਕਰ ਲਿਆ। ਹਰ ਫੌਜੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ
ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੂਲ ਭੇਜਣਾ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪ ਇਸ 'ਚ ਪੂਰੀ
ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਲੱਗੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਿਡਲ ਤਕ
ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹੇ-
ਲਿਖੇ ਲੋਕ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਵਧ ਗਏ ਸਨ। ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ

ਤਨਖਾਹ ਪਿਲਦੀ ਸੀ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਗਰੀਬੀ ਘਟ ਗਈ ਸੀ। ਹਰ ਪਿੰਡ 'ਚ ਫੌਜੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਬਦਲ ਗਈ ਸੀ। ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ ਸਨਾਮਾਨ ਹਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਅਨੁਸਾਸਨ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਫੌਜੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਬਣੇ ਗਏ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਹਿਰਾਂ
ਬਣਾਈਆਂ ਤੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਮਿਟਗੁਮਰੀ ਆਦਿ ਨਵੇਂ ਇਲਾਕੇ
ਆਬਾਦ ਕੀਤੇ। ਇਥੇ ਛੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖੇ ਭਾਵ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ
ਵੱਡਾ ਟੁਕੜਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਹਿਰੀ ਇਲਾਕਾ ਆਬਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਮੀਰ ਹੋ ਗਏ। ਪਿਛਨੇ ਦਾ ਰਹਿਣ-
ਸਹਿਣ ਵਧੀਆ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਧ ਗਈ ਸੀ। ਛੌਜੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ
ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਲਾਇਆ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਪੁਰਬੀ ਅਫਰੀਕਾ 'ਚ ਕੰਮ ਲਈ ਭੇਜਿਆ, ਜੋ

ਉਥੋਂ ਹੀ ਵਸ ਗਈ ਸਨ।
 ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੱਕੇ
 ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੰਗ 'ਚ ਮਦਦ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
 ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਹਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮਾਨਦਾ ਤੁੰਹਾਂ
 ਸਤਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੋ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੁੰਦਾ,
 ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਪੁਰਾ ਗੁਰਸਿੱਖ ਰਹਿਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਕੋਈ
 ਵੀ ਵਾਲਾ ਨੂੰ ਕੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ। ਹਰ ਫੌਜੀ ਯੂਨਿਟ 'ਚ
 ਮੌਲਵੀ, ਪਦਰੀ, ਪੰਡਿਤ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ
 ਸਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਫੌਜ ਖਰਚ ਕਰਦੀ
 ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾ ਵਧਦੀ ਸੀ।

ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਠੋਕੇਦਾਰ
ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਫੌਜੀ ਸਾਮਾਨ ਭੇਜਣ ਦਾ ਬੜਾ ਕੰਮ ਮਿਲ
ਗਿਆ—ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਪੈਸਾ ਕਮਾਇਆ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ

ਅਮੀਰ ਤਬਦਿ
ਇਸ ਜੰਗ ਕਾਰਨ
ਹੀ ਹੋਦ ਹੈ
ਆਇਆ ਸੀ
ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਖਰਚ
ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ
ਕਾਰਨ ਦੁਕਾਨਦਾਰ
ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚਾਂਦੀ ਵੇਖਾ
ਗਈ ਸੀ
ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਤਬਦਿ
ਨੇ ਬੜੀ ਤੱਤੀਕੀ

ਜੰਗ ਬਤੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਬੋਲ੍ਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਸਾਲ ਇਹ ਚੱਲੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਲਾਮ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਬੜੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਲਾਮਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ।

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ

ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਪਿੱਛੋਂ ਦਜੀ ਵੱਡੀ ਜੰਗ 1939 ਤੋਂ

1944 ਤਕ ਲੜੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਭਿਆਨਕ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਚ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਵੀ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਬੰਬ ਵੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੜੀ ਤਬਾਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਮਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਫਿਰ ਉਠੀ ਸੀ। ਜੰਗ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਮਾਨੁੱਡਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੱਈ ਵਾਰ

ਲਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਮੀ ਨੁਕਸਾਨ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।
ਮੈਂ ਇਸ ਲੇਖ 'ਚ ਕੇਵਲ ਜੰਗ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ
ਵਿਚ ਬਦਲ ਆਇਆ, ਉਸ ਦਾ ਖਾਕਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ—ਜੰਗ
ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੰਗ ਹੋਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ਪਰ
ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਜੋ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ
ਵਕਤ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ
ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ
ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੈਂ ਇਕਠੀ ਕੀਤੀ।

‘ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਵਾ’ ਹੁਣ ਘੱਟ ਰਾਸ ਆਏਗੀ

ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਨਿਯੁਕਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੈੱਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਹ ਸਭ ਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪੀ.ਐਮ. ਓ. ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ 55 ਸਾਲਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਬੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚ ਫੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਮਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਉਮਰ ਦੀ ਇਕ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੁਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਬੀਤੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਤਾਇਨਾਤ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਥੇ ਹੀ ਟਿਕੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਵਿਸਥਾਰ ਮੰਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਰਸਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

سپنسٹر ہے کی سرکار نہیں ہوں سمجھ آئیں لੱگی ہے کی بھرتوں سا رے اپیکاری
ویدسٹ 'چ نیوکریٹی ہاسل کرن ڈے بآسٹر ہوں ٹھنڈے دے سا 'چ وسٹا چاہنے دے هن، جی نہیں
'چ ٹھیکم کرن رہے هن ڈے ٹھیک دے سا ویچ وسٹا نہیں آئیں چاہنے دے۔ آئی۔ ڈے۔ ڈے۔
اپیکاری نمیڈا ڈے تا واسٹنگٹن 'چ ویسٹر بینک ویچ کرم کرن لائی گائی ڈے دیر کے
واسٹا نہیں آئی۔ ٹھیکر کتی ہوئی سی نیا اپیکاری جی دے انڈول بآگے ہی، راہول آنڈ
اڈے ڈے۔ ڈی۔ نیلے سی دیک وار ویدسٹ گاٹے ڈے واسٹا ہی نہیں آئے۔ ہوں ڈیس نہیں
پڑھا دیتی نیڈی نال مئی سرکار نہیں ٹھیک دے سا ویدسٹ ڈیڈاون برلن لائی تیاری
کر رہے ہیں نہیں سی نیا اپیکاری ایڈیکاریاں ڈے پر کٹ سکرے۔
ایہ ڈے دے سا نہیں لੱگدی ہے

ਜਾਂ ਕੇਰਲ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਪੀ. ਸਦਾਸਿਵਮ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਕਿ ਸੁਥੇ ਦੇ ਉੱਜ਼ੀਫੈਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਆਏ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਸਿਨਾ ਵੀ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਅਨੁਸਾਰ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਦਾਸਿਵਮ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਆਏ ਸਨ ਤੇ ਇਕ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਸਵਾਗਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਖੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸੁਥੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਕ ਲਾਇਜਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ

ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚ ਕੇਰਲ ਕਲੱਬ ਦੀ ਤੁੜੀ ਬੋਲਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੰਤਰਾਲੀਆਂ 'ਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਬੂਆਂ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਉਧਰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਆਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਪੀ. ਐਮ. ਓ. ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਪ੍ਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲਿਦਰ ਮੌਦੀ ਨਾਲ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਬੱਚੇਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਲੱਬ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜੀਵ ਮਹਾਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਵਿਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿਚ ਸਕੱਤਰ, ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਜਭਾਰ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਪੁਮੱਖਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੁਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕੇਡਰ ਦੇ 9 ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੱਕੱਤਰ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 2 ਮਹਾਰਿਸ਼ੀ ਸਮੇਤ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਧਰ 1980 ਬੈਚ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੀ. ਐਸ. ਸੰਯੁਕਤ ਮੰਤਰਾਲੇ 'ਚ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ਼ ਸੰਭਾਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਮਾਇਆਰਾਮ ਵੀ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਿਸ਼ੀ ਲਈ ਰਸਤਾ ਡਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਰ-ਸਪਟਾ ਮੰਤਰਾਲੇ 'ਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਧਰ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਬਹੁਗੁਣ, ਖੇਡੀ ਸੱਕੱਤਰ, ਸੰਗੀਤਾ ਗੇਰੋਲਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਸੁਧੀਰ ਭਾਰਗਵ ਤੇ ਲਲਿਕ ਕੇ. ਪੰਵਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲਾ ਅਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਗਜ਼ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ।

- ਦਲੀਪ ਚੇਰੀਅਨ

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੱਧ-ਕਾਲੀ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ

ਲੇ ਐਸ ਜਾਹਲ

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਗ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਹਸ਼ਾਂ ਨੂੰ
ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲੰਮੇ ਚੌੜੇ ਦਾਅਵੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ
ਹੁਣ 2017 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਮੁਹਰ
ਸਥਾਰਨ ਲਈ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਹੈ।
ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਹਾਲਤ ਤੱਕ ਖਸਤਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਐਨ ਡੀ ਏ
ਦੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਲੋਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਆਂ ਕਰਨ
ਲਈ ਤਿੰਨਕ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ 1.12 ਲੱਖ
ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ
ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਇੰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤਨਖਾਂ ਅਤੇ
ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਨਹੀ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਅਮੀਰ ਸੂਬਾ
ਅੱਜ ਭਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਸਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸਖ਼ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨੇ ਦਾ ਆਵਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? 2007-2012 ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਮੈਟਰੋ ਰੇਲ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਵਾਅਦਾ 2012 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਸਹਿਰ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਟਰੋ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਂ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। 2012 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਹਿਰ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ 3200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, ਜਲੰਧਰ ਲਈ 1700 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ 3200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਇਹ 'ਮਖੌਲ' ਹੀ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਵੀ ਨਵੀਂ ਇੱਟ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਗਰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਕੌਂਸਲਾਂ ਵਾਂਗ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਕੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। 2012 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਗਿਆਰੂਵੀ ਅਤੇ ਬਾਰੂਵੀ ਸ੍ਰੋਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਢਲ ਲੈਪਟਾਪ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸ਼ਗਨ ਸਕੀਮ ਦੀ ਰਸੀਓ 31000 ਰੁਪਏ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਾਅਦੇ ਕੇਵਲ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਦਾ ਸਿੱਗਾਰ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਅਤੇ ਰਾਜਪੁਰਾ ਦੇ ਬਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖਤਰੇ ਵਿਹੁੱਧ ਲੜਾਈ ਸੁਰੂ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਧੱਕਾ ਲੱਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੌਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਜਿਤ ਸਕੇ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਜਿਤ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪ੍ਰਜ਼ਿਸ਼ਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾਖੇਗੀ ਵਿਹੁੱਧ ਲੜਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੌਮੇਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਗਏ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਿਣਣ ਲਈ ਅਸਮਰਤ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਈ ਜੀ ਰੈਕ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਅਧੀਨ 'ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਬਿਊਰੋ' ਖੋਲ੍ਹ੍ਹੇ ਪਏ ਤੇ ਨਸੇ ਦੇ ਵਧਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਖਾਵਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਸਥਾਨ ਨਸ਼ਾਖੇਗੀ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਧਾਰ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸਿਆ ਹੋਈਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਨਜ਼ਾਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜੋ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿਆਸੀ ਦੂੰਤੁਤਾ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਧਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸਤਾਨ, ਪੁਲਾਸ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਧਾਰੀ ਰਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਸੁੰਡਲੀ' ਨੂੰ ਤੇਤਨਾ ਬਹੁਤ ਅੱਖਾ ਕੰਮ ਹੈ।

ਸਬੇ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ
ਨਿੱਘਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਡਰ ਕਿਤੇ ਜ਼ਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।
ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਡਰ ਅਧੀਨ ਜਿਉ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੁੱਟਾਂ-ਬੋਹਾਂ ਦੀਆਂ
ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਤਲਾਂ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਯਾਫਤਾ ਲੋਕਾਂ
ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਹਿ ਨਾਲ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਣਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ
ਪੁਲਸ ਐਂਡ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਐਂਡ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ
ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੁ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦੀ ਸਿਕਾਇਤ ਰੋਜ਼ਾਨਾਮਚਾ
ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੈਠ
ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 'ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਠੀ ਉਸ ਦੀ ਭੈਸ' ਦਾ ਰਾਜ
ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਵੱਲੋਂ
ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ 'ਐਂਡ ਇਨਾਂ' ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਮਿਟੀ ਵਿੱਚ ਰਲ ਗਈਆਂ
ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ ਨਾਲ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ
ਕੇਂਦਰ ਵੱਲ ਕੋਈ ਲਾਭ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ
ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ
ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਵਡੀਰੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੁੱਸ਼ਟੀਗੇਚਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਜ਼ਜ਼ਰ ਆ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ
ਜੇਤਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਰਾਉਣ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ-
ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਟਕਤਾਅ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸਿਪ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਲਲ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਿੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ, ਜੋ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖੇਤਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਯੂਧਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਝਲਕੀਆਂ

Moon Indian Cuisine

510-780-9233

ਸੈਟਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Paul
510-978-7170

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੋਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਭੁ, ਜਲੇਖੀ, ਬਰਫੀ,
ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ
ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਮੈਕੇ ਸਭ
ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਿਆਈ
ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।
ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ
ਸਕਦੇ ਹੋ।

Gill
510-709-5285

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਇੰਡੀਅਨ-ਫਿਜੀ, ਯਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੁਸ਼ਲਿਨ

ਮੂਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਸ਼ਲਿਨ (ਹੈਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544

Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

E-mail : gogeeautorepair@gmail.com

GOGEE AUTO REPAIR

Repair all kind of foreign & Domestic Cars

ਗੋਗੀ ਆਰੋਪੀਅਰ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬਣੀਆਂ
ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜਰਬੇਕਾਰ
ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਗੋਗੀ
ਹੁਕਾਮ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ

Ph: 510-293-0530

Cell: 510-757-6775

Fax: 510-293-0330

1581 INDUSTRIAL PKWY W# 5
HAYWARD, CA 94544

TRAVEL FOR LESS INC.

INDIA | PAKISTAN | EUROPE

CST NO : 2031914-40

Fremont Office

TRAVEL FOR LESS INC
39156 STATE STREET
FREMONT CA - 94538
510-791-330

San Jose Office

TRAVEL FOR LESS INC
2850 Quimby Rd, Suite 150
Sanjose Ca 95148
408-791-2600

BUY TRAVEL TICKETS
AT WHOLESALE PRICE

Open 7 days
a week

Still searching seats for
December travel to
INDIA
Call us for special fares

3RD TIME
IN A ROW
2011
BEST OF
FREMONT
AWARD

510.791.3300 (Fremont)
408.791.2600 (San Jose)
916.419.4323 (Sacramento)
559.892.0009 (Fresno)
661.829.4467 (Bakersfield)

Serving the Bay Area Since 1996

Fax: 510.791.3361 | Email: info@letsflyhome.com

www.letsflyhome.com

